

Att möta globala utmaningar – om samstämmighet för utveckling

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2009/10:129 *Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling*. Tre följdmotioner har väckts med anledning av skrivelsen. I betänkandet behandlar utskottet dessa och ett antal motioner från allmänna motionstiden hösten 2008 och hösten 2009.

Utgångspunkten för skrivelsen är de sex globala utmaningar som i skrivelse 2007/08:89 *Globala utmaningar – vårt ansvar* (bet. 2007/08:UU5, rskr. 2007/08:252) identifierades som centrala för att nå målet om en rättvis och hållbar global utveckling och där regeringen bedömer att Sverige har möjlighet att bidra på ett effektivt sätt. Dessa sex globala utmaningar är förtryck, ekonomiskt utanförskap, migrationsströmmar, klimatförändringar och miljöpåverkan, konflikter och sviktande situationer samt smittsamma sjukdomar och andra hälsohot. Utskottet behandlar samtliga dessa utmaningar i betänkandet. I tillägg till detta behandlar utskottet även utvecklingspolitikens huvuddrag, avskrivningar från biståndsramen och livsmedelskrisen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och att samtliga motioner avstyrks.

I betänkandet finns 12 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	6
Utskottet	7
Utvecklingspolitikens huvuddrag	8
Avräkningar från biståndsramen	12
Förtryck	14
Ekonomiskt utanförskap	20
Migrationsströmmar	23
Klimatförändringar och miljöpåverkan	26
Konflikter och sviktande situationer	28
Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot	33
Livsmedelskrisen	37
Övriga yrkanden	40
Skrivelsen	40
Reservationer	41
1. Millenniemålen m.m., punkt 1 (s, v, mp)	41
2. Fattigdomsbekämpning, punkt 2 (v)	42
3. Uppföljning av avräkningar, punkt 3 (s, v, mp)	43
4. Ändring av regler för avräkningar, punkt 4 (v)	43
5. Mänskliga rättigheter, punkt 5 (s, v, mp)	44
6. Biståndet till SRHR, punkt 6 (v)	46
7. Ekonomiskt utanförskap, punkt 7 (s, v, mp)	47
8. Migrationsströmmar, punkt 8 (v, mp)	47
9. Klimatförändringar och miljöpåverkan, punkt 9 (s, v, mp)	48
10. Konflikter och sviktande situationer, punkt 10 (s, v, mp)	49
11. Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot, punkt 11 (s, v, mp)	51
12. Livsmedelskrisen, punkt 12 (s, v, mp)	52
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	53
Skrivelsen	53
Följdmotionerna	53
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	54
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	56
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Millenniemaålen m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U12 yrkande 1 och 2009/10:U13 yrkandena 1 och 3.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. **Fattigdomsbekämpning**

Riksdagen avslår motion 2009/10:U13 yrkande 2.

Reservation 2 (v)

3. **Uppföljning av avräkningar**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U13 yrkande 4 och 2009/10:U14 yrkande 1.

Reservation 3 (s, v, mp)

4. **Ändring av regler för avräkningar**

Riksdagen avslår motion 2009/10:U13 yrkande 8.

Reservation 4 (v)

5. **Mänskliga rättigheter**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U12 yrkande 2, 2009/10:U13 yrkande 5 och 2009/10:U14 yrkandena 2 och 6.

Reservation 5 (s, v, mp)

6. **Biståndet till SRHR**

Riksdagen avslår motion 2009/10:U13 yrkande 6.

Reservation 6 (v)

7. **Ekonomiskt utanförskap**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U12 yrkande 3 och 2009/10:U13 yrkande 7.

Reservation 7 (s, v, mp)

8. **Migrationsströmmar**

Riksdagen avslår motion 2009/10:U14 yrkande 3.

Reservation 8 (v, mp)

9. **Klimatförändringar och miljöpåverkan**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U12 yrkande 4 och 2009/10:U14 yrkande 4.

Reservation 9 (s, v, mp)

10. Konflikter och sviktande situationer

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:U12 yrkande 5 och 2009/10:U14 yrkande 5.

Reservation 10 (s, v, mp)

11. Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U218 och 2008/09:So385 yrkande 3.

Reservation 11 (s, v, mp)

12. Livsmedelskrisen

Riksdagen avslår motion 2009/10:U14 yrkande 7.

Reservation 12 (s, v, mp)

13. Övriga yrkanden

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

14. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2009/10:129 till handlingarna.

Stockholm den 6 maj 2010

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Anne-Marie Pålsson (m), Kent Härstedt (s), Fredrik Malm (fp), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Holger Gustafsson (kd), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp), Mats Sander (m), Olle Thorell (s) och Else-Marie Lindgren (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utrikesutskottet regeringens skrivelse 2009/10:129 *Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling*. Skrivelsen beslutades av regeringen den 18 mars 2010 och bordlades av kammaren den 23 mars 2010. Tre följdmotioner har väckts med anledning av skrivelsen. I betänkandet behandlar utskottet dessa och ett antal motioner från allmänna motionstiden hösten 2008 och hösten 2009.

En delegation från utrikesutskottet reste i oktober 2009 till Washington D.C. för besök i kongressen, på utrikesdepartementet, Usaid, Världsbanken och Internationella valutafonden m.fl. institutioner.

Utrikesutskottet anordnade den 1 december 2009 i samarbete med socialutskottet ett offentligt seminarium om hiv/aids.

Den 3 december 2009 arrangerade utskottet ett offentligt seminarium om FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (UNCRPD).

Utrikesutskottet och miljö- och jordbruksutskottet deltog den 4 februari 2010 i ett studiebesök arrangerat av Stockholm Environment Institute (SEI).

Utrikesutskottet fick den 18 mars 2010 en föredragning om civila insatser i Afghanistan av företrädare för Utrikesdepartementet. Vid föredragningen närvarade även ledamöter, suppleanter och tjänstemän från försvarsutskottet som bjudits in av utrikesutskottet.

Biståndsminister Gunilla Carlsson besökte utrikesutskottet den 2 mars 2010 och lämnade information om aktuella frågor inom utvecklingssamarbetet.

Bakgrund

Riksdagen fattade 2003 beslut om en svensk politik för global utveckling baserad på regeringens förslag i propositionen *Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling* (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Beslutet lade grunden för en samstämmig politik för en rättvis och hållbar global utveckling. Utgångspunkten är att nationella politiska beslut har globala återverkningar och att alla politikområden kan bidra till arbetet med att bekämpa fattigdom.

Riksdagen stödde regeringens förslag om att i skrivelser till riksdagen rapportera om genomförandet av politiken för global utveckling. Den senaste skrivelsen, 2007/08:89, som behandlades i betänkande 2007/08:UU5, utgjorde den fjärde avrapporteringen av detta slag och innebar enligt

regeringen en nystart för politiken för global utveckling. I den nu aktuella skrivelsen, 2009/10:129, görs en resultatredovisning som utgör underlag för det fortsatta arbetet med samstämmighet för utveckling.

Utskottet har tidigare under riksmötet i betänkande 2009/10:UU2 *Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd* behandlat biståndsfrågor med anknytning till förslag och bedömningar i *Budgetpropositionen för 2010* (prop. 2009/10:1).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelse 2009/10:129 *Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling* utgör en uppföljning av *Sveriges politik för global utveckling* (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112).

Utgångspunkten för skrivelsen är de sex globala utmaningar som i skrivelse 2007/08:89 *Globala utmaningar – vårt ansvar* (bet. 2007/08:UU5, rskr. 2007/08:252) identifierades som centrala för att nå målet om en rättvis och hållbar global utveckling och där regeringen bedömer att Sverige har möjlighet att bidra på ett effektivt sätt. För varje utmaning identifierades tre fokusområden i syfte att mer ingående följa ett antal frågor och processer. I den nu aktuella skrivelsen redovisas exempel på resultat av arbetet med dessa totalt 18 fokusområden. För varje fokusområde görs en samlad bedömning av politikens utformning och utförande, samordning och samverkan samt kunskap och analys.

I skrivelsen läggs grunden för en resultatmodell för att följa upp resultat av arbetet med samstämmighet för utveckling som gör det möjligt att följa utvecklingen över tid. En översikt över det fortsatta arbetet presenteras i skrivelsens avslutande kapitel.

Utskottet

Utskottet konstaterar att utgångspunkten för Sveriges utvecklingspolitik och årets skrivelse är riksdagens beslut i december 2003 om en svensk politik för global utveckling baserad på regeringens förslag i propositionen *Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling* (prop. 2002/03:122). Beslutet, som fattades i politisk enighet, lade grunden för en samstämmig politik för en rättvis och hållbar global utveckling. Utgångspunkten är att nationella politiska beslut har globala återverkningar och att alla politikområden kan bidra till arbetet med att bekämpa fattigdom. Riksdagen stödde regeringens förslag att i en skrivelse till riksdagen rapportera genomförandet av politiken för global utveckling. Utskottet gjorde i betänkande 2003/04:UU3 bedömningen att skrivelseformen i normalfallet är ett lämpligt sätt att årligen för riksdagen redovisa genomförandet av politiken för global utveckling. Utskottet framhöll att skrivelsen bör vara utformad på ett sådant sätt att utvecklingen mot en ökad samstämmighet i regeringens politik kan jämföras över tid. Det betyder att även utvecklingen jämfört med operativa mål inom respektive politikområde bör redovisas.

Den första resultatskrivelsen, *Sveriges politik för global utveckling* (skr. 2004/05:4), överlämnades till riksdagen i september 2004. Den andra resultatskrivelsen i ordningen, *Sveriges politik för global utveckling* (skr. 2004/05:161), överlämnades till riksdagen i maj 2005. Dessa behandlades av utskottet i betänkande 2005/06:UU5. Där anförde utskottet att arbetet med att förbättra målens mätbarhet var prioriterat och borde fortgå samt att goda förutsättningar fanns för att utveckla de operativa målsättningarna för politikens olika huvuddrag. Utskottet konstaterade att arbetet med att formulera målsättningar och precisera konkreta aktiviteter och instrument för genomförandet av politiken hade inletts inom olika politikområden.

I en tredje resultatskrivelse, *Sveriges politik för global utveckling* (skr. 2005/06:204), redovisade regeringen bl.a. insatser och resultat av arbetet mot operationaliserbara mål inom ramen för politikens huvuddrag. I betänkande 2006/07:UU8 förutsatte utskottet att regeringen skulle göra en översyn av målen och instrumenten samt en uppdatering av resultaten.

I skrivelsen *Globala utmaningar – vårt ansvar* (skr. 2007/08:89), som utgör den fjärde avrapporteringen, förtydligade regeringen att utvecklingspolitiken inbegriper både en samstämmighetspolitik som omfattar utvecklingshänsyn inom samtliga politikområden och över politikområdesgränser och ett effektivt bistånd av hög kvalitet. Både samstämmighetspolitiken och biståndet tar sin utgångspunkt i en mångdimensionell syn på fattigdom och utveckling och vägleds av två grundläggande perspektiv: rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling. Utskottet välkomnade (bet. 2007/08:UU5) den nystart för politiken för global utveckling som regeringen aviserade med skrivelsen, liksom att skrivelsen

tydligt betonade vikten av politikens genomförande. Utskottet välkomnade regeringens avsikt att ytterligare konkretisera hur samstämmighet och samverkan kan stärka det samlade svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling. Utskottet framhöll att arbetet med målens mätbarhet var prioriterat och underströk vikten av att fokusområdena operationaliserades. En resultatstyrning av arbetet förutsätter verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål vari resultatindikatorerna spelar en viktig roll. Utskottet framhöll att det emotsåg att regeringen skulle återkomma med en resultatredovisning 2010.

Utskottet välkomnar därmed årets skrivelse, *Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling* (skr. 2009/10:129), som presenterar resultatredovisningen för 2008–2010. Regeringen menar att framsteg har gjorts men att arbete återstår för att fullt ut genomföra samstämmighetspolitiken inom Sveriges politik för global utveckling. Utskottet ser positivt på regeringens arbete med uppföljning av samstämmighetspolitiken och utvecklandet av en modell för resultatredovisning. Denna används för att bedöma resultatet av arbetet och gör det möjligt att följa utvecklingen över tid och mellan olika fokusområden.

När inriktningen med de globala utmaningarna 2008 slogs fast uppmärksammades samtidigt behovet av att fortlöpande hantera andra viktiga globala skeenden med bäring på global utveckling. Utskottet noterar att regeringen i årets skrivelse redogör för livsmedelskrisen som ett exempel där regeringen arbetat på ett samstämmigt sätt över politikområden.

Utskottet stöder och kommer att fortsätta att följa regeringens arbete med politiken för global utveckling.

Utvecklingspolitikens huvuddrag

Skrivelsen

I skrivelsen framhåller regeringen att världens länder 2000 enades om åtta millenniemål för att halvera fattigdomen till 2015. Med fem år kvar håller FN i september 2010 ett toppmöte om framsteg och kvarstående utmaningar. Behovet av ökad samstämmighet för utveckling är ett tydligt svenskt budskap inför mötet. Regeringens slutsats är att en samstämmig svensk politik för global utveckling där olika politikområden samverkar för att bemöta olika utmaningar behövs, kanske mer än någonsin. Regeringen har för avsikt att fortsätta det långsiktiga arbete för en sådan utveckling som påbörjades genom riksdagens beslut om en politik för global utveckling 2003.

Motionerna

I *kommittémotion 2009/10:U12 yrkande 1* föreslår *Socialdemokraterna* att en samordningsfunktion skapas i Regeringskansliet. Samordningsfunktionen ska svara för att regeringens agerande samfällt strävar mot målet om hållbar global utveckling. För att bättre motsvara en biståndsministers uppgifter i framtiden bör titeln biståndsminister ändras till minister för internationellt utvecklingssamarbete.

Socialdemokraterna framhåller vidare utlandsmyndigheternas potential för förverkligandet av den svenska politiken för global utveckling. Samtidigt, menar de, vet vi att regeringen kraftigt skär ned på våra ambassader och generalkonsulat ute i världen. Här behövs en bred dialog om hur vi vill att svensk utlandsrepresentation och det viktiga arbetet ska bedrivas i framtiden.

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 1* noterar *Vänsterpartiet* att trots att FN:s millenniemål ska vara uppfyllda 2015 nämns dessa inte en enda gång i den drygt hundrasidiga skrivelsen. Det är anmärkningsvärt att den svenska politiken för global utveckling inte tydligt kopplas till millenniemålets uppfyllande. *Vänsterpartiet* betonar att svensk utvecklingspolitik ska kopplas till genomförandet av millenniemålen.

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 2* konstaterar *Vänsterpartiet* att regeringen i skrivelsen väljer att lyfta fram svenska investeringar och arbetskraftsinvandring. *Vänsterpartiet* menar att dessa i och för sig utgör viktiga områden, men de syftar först och främst till att gynna Sveriges ekonomi och inte till utveckling i den fattiga delen av världen. Svensk utvecklingspolitik ska enligt *Vänsterpartiet* utgå från fattigdomsbekämpning, ett rättighetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv.

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 3* efterlyser *Vänsterpartiet* en djupare och mer omfattande diskussion om de centrala hindren för utveckling i skrivelsen. En samstämmig svensk politik för global utveckling måste inkludera skuldavskrivningar, minskad vapenhandel, reformering av de internationella finansiella institutionerna och rättvisa handelsregler.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar inledningsvis att biståndet har en viktig uppgift i att bidra till att förstärka utvecklingseffekterna inom den samlade svenska utvecklingspolitiken. Det kan handla om katalytiska och kompletterande insatser till andra politikområdets verksamhet, såsom Aid for Trade. Det kan också handla om att genom samverkan och samråd bistå med kunskap om och erfarenheter av vad som driver utvecklingen och fattigdomsbekämpningen som stöd för utformningen och genomförandet av politiken. Utskottet välkomnar att det i skrivelsen ges exempel på hur biståndet inom ramen för sitt eget mål, att skapa förutsättningar för fattiga människor att

förbättra sina levnadsvillkor, har bidragit till arbetet med att hantera de sex globala utmaningarna med syftet att främja en hållbar och rättvis utveckling.

Utskottet önskar framhålla att Sverige, genom att arbeta för ökad samstämmighet för utveckling, stärker sitt bidrag till uppfyllandet av millenniemålen. I dessa slås fast att det globala samarbetet för utveckling ska stärkas. Alltsedan politiken för global utveckling initierades 2003 vägleds den av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling.

EU är en global aktör vars politik har stor betydelse för omvärlden och inte minst utvecklingsländer. Bristande samstämmighet för utveckling inom EU får direkta konsekvenser för fattiga länder och människor. Det påverkar också EU:s trovärdighet som global aktör för fred, mänskliga rättigheter, demokrati och fattigdomsbekämpning. Utskottet stöder det aktiva arbetet för att stärka EU:s arbete med samstämmighet för utveckling (Policy Coherence for Development, PCD). Utskottet välkomnar att arbetet med att förbättra och fördjupa arbetsformerna inom EU hade hög prioritet under det svenska EU-ordförandeskapet. I den skrivelse om politiken för global utveckling som riksdagen tog emot och ställde sig bakom 2008 slog regeringen fast inriktningen för politiken och dess genomförande. Utskottet noterar att inriktningen ligger fast.

Utskottet förutsätter att regeringen, inför FN:s millenniemålstoppmöte i september 2010, verkar för att samstämmighet för utveckling utgör en central del av EU:s kommande position.

Utskottet har tidigare, senast i betänkande 2009/10:UU2, konstaterat att de tre tematiska prioriteringarna för Sveriges utvecklingssamarbete under mandatperioden är

- demokrati och mänskliga rättigheter
- miljö och klimat
- främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Prioriteringarna, som stöds av utskottet, har bl.a. valts för att Sverige har ett mervärde inom dessa områden och bedöms kunna påverka utvecklingen i rätt riktning.

I betänkande 2009/10:UU2 framhöll utskottet att Sverige för en generös biståndspolitik och, som påpekats av OECD:s biståndskommitté DAC, utgör ett internationellt föredöme. Också organisationen Center for Global Development, som arbetar med frågor om fattigdomsminskning och med att främja fattiga människors villkor i globaliseringen, lyfter fram Sverige som ett rättesnöre. Bland världens 22 rikaste länder rankar organisationen 2009 Sverige som det land som bäst verkar för gynnsammare villkor i utvecklingsländerna.

I betänkande 2009/10:UU2 framhölls att vad gäller Sveriges bidrag för att nå FN:s millenniemål har utskottet vid ett flertal tillfällen understrukit vikten av kraftfulla insatser. DAC har genomfört en granskning av Sve-

riges internationella utvecklingssamarbete, *Sweden (DAC) Peer Review* (juli 2009). DAC slår i sin granskning av det svenska utvecklingsbiståndet fast att Sverige har satt i gång en rad reformer med det övergripande syftet att vidmakthålla landets position som en ledande givare och för att skapa ett biståndssystem som karakteriseras av kvalitet, effektivitet och resultat, med det yttersta målet att stärka Sveriges bidrag till fattigdomsminskning och därmed uppnående av millenniemålen.

Ungefär hälften av det svenska biståndet kanaliseras genom multilaterala organisationer som FN, Världsbanken, regionala utvecklingsbanker och Europeiska kommissionen. Sveriges multilaterala bistånd i Asien lämnas främst genom stöd till Asiatiska utvecklingsbanken (Asian Development Bank, AsDB). De multilaterala utvecklingsbankerna står för en betydande del av den globala utvecklingsfinansieringen. Genom lån, gåvor, rådgivning och experthjälp främjar utvecklingsbankerna ekonomisk tillväxt i de länder där de är verksamma.

Utskottet noterar att en utvärdering som gjorts av Sadev och som publicerades sommaren 2009 ger vid handen att Sverige kan effektivisera sitt påverkansarbete på andra EU-medlemsländer och kommissionen inom utvecklingssamarbetet på fältnivå (*Dressed for success? Evaluation of Sweden's readiness to influence the European Commission's and other EU Member States' actions in development cooperation at the field level*, Sadev report 2009:1). Utskottet vill framhålla att Sidas ökade fältnärvaro, som blir en följd av bl.a. myndighetens nya organisation, bör ge bättre förutsättningar för att påverka andra biståndsaktörer som är verksamma på fältnivå.

Utskottet noterade i betänkande 2009/10:UU2 att regeringen i *Budgetpropositionen för 2010* (prop. 2009/10:1) inte beräknar någon avräkning för skuldavskrivning. Liksom tidigare vidhåller utskottet att det anser att skuldlättnader har en viktig roll att spela i utvecklingssamarbetet. Men skuldeftergifter är bara meningsfulla om skuldlandet har en chans att föra en politik som förebygger att ohållbara skulder byggs upp igen. Skuldavskrivningar ska ske inom ramen för ländernas egna strategier för tillväxt och fattigdomsbekämpning. Om skuldavskrivning ska innebära ett effektivt utnyttjande av biståndsmedel är det viktigt dels att den baseras på en analys av skuldens hållbarhet, dels att det förs en reformpolitik i det aktuella landet vad gäller demokrati, marknadsekonomi och rättsstat i syfte att få till stånd ekonomisk tillväxt och en effektiv fattigdomsbekämpning. Därför måste beslut om skuldavskrivning utgå ifrån skuldens hållbarhet och stå i överensstämmelse med OECD/DAC:s regler för vad som avses med bistånd (ODA).

Motionsvis har framförts förslag om inrättande av en samordningsfunktion i Regeringskansliet och byte av ministertitel. Utskottet erfar att Utrikesdepartementets enhet för utvecklingspolitik har en samordnande funktion i Regeringskansliet. Vad gäller ministertiteln ses ofta termen utvecklingssamarbete som synonym med bistånd varför ingen reell skillnad

i innebörd mellan den föreslagna och den använda titeln kan sägas föreligga. Avseende dessa förslag anför utskottet för övrigt att det inte ankommer på riksdagen att ha synpunkter på hur regeringen organiserar sitt arbete eller hur enskilda statsråd tituleras. Vidare erinras om att frågor av denna art behandlas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Utgiftsområde 1 behandlas av konstitutionsutskottet, normalt med yttrande från utrikesutskottet.

Utskottet anser därmed motionerna 2009/10:U12 (s) yrkande 1 och 2009/10:U13 (v) yrkandena 1–3 besvarade. Motionerna avstyrks.

Avräkningar från biståndsramen

Motionerna

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 4* uppmärksammar *Vänsterpartiet* att de avräkningar från biståndsramen som regeringen gjort över huvudet taget inte berörs i skrivelsen, trots att de utgör så mycket som 14 % av 2010 års budget. Regeringen hävdar att dessa avräkningar bidrar till att uppfylla målen för en politik för global utveckling. *Vänsterpartiet* menar emellertid att regeringen hitintills under mandatperioden inte kunnat visa att så skulle vara fallet. En resultatredovisning av biståndet ska inkludera hela biståndsramen och borde även inkludera en redovisning av hur avräkningarna bidrar till utveckling.

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 8* begär *Vänsterpartiet* att Sverige ska verka för att de delar av DAC:s regelverk avskaffas som möjliggör att flyktningmottagande, kostnader för utländska studenter och skuldavskrivningar kan finansieras med bistånd.

I *kommittémotion 2009/10:U14 yrkande 1* tar *Miljöpartiet* upp de avräkningar som görs från biståndsramen för administrativa kostnader och flyktningmottagande. Även om DAC-reglerna tillåter att viss administration och flyktningmottagande får avräknas från biståndet har Sverige, framhåller *Miljöpartiet*, också sin egen politik för global utveckling (PGU) att rätta sig efter. Därför vill partiet att regeringen snarast också redovisar hur avräkningarna bidrar till målsättningarna i PGU, dvs. fattigdomsbekämpning.

Utskottets överväganden

I betänkande 2009/10:UU2 kunde utskottet konstatera att Sverige följer DAC:s regelverk för vad som får räknas som bistånd. Avräkningarna från den biståndsram som föreslås i *Budgetpropositionen för 2010* (prop. 2009/10:1), som utskottet ställde sig bakom i betänkandet, står i överensstämmelse med DAC:s regelverk.

Riksdagen beslutade i enlighet med betänkande 2009/10:UU2 (rskr. 2009/10:88). I det nu aktuella betänkandet, vilket behandlar regeringens skrivelse 2009/10:129, avser utskottet inte att föregripa behandlingen av proposition 2009/10:99 *Vårtilläggsbudget för 2010* i den del som berör avräkningar.

Som framgick av betänkande 2009/10:UU2 beräknades i *Budgetpropositionen för 2010* (prop. 2009/10:1) avräkningarnas andel av biståndsramen till 14 %, eller i absoluta tal 4 435 miljoner kronor. Utskottet noterade att avräkningen ökar för EU-biståndet, dvs. kostnader för det svenska bidraget till EU:s gemensamma bistånd som finansieras via unionens reguljära budget, och att denna beräknades bli 291 miljoner kronor större 2010 jämfört med 2009.

Avräkningen för administration m.m., som delvis är beroende av valutakurser och konsumentprisindex, beräknades öka med 33 miljoner kronor 2010. Av finansplanen framgick att regeringen hade sett över hur stor del av utrikesförvaltningen som administrerar utvecklingssamarbetet och kunnat konstatera att en högre andel än vad som tidigare beräknats borde finansieras med biståndsmedel.

När det gäller avräkningar från biståndsramen för flyktingmottagande konstaterade utskottet i betänkande 2009/10:UU2 att Sverige genom praktiskt agerande har visat på vikten av internationell samverkan för att nå lösningar på utdragna flykting- och internflyktingsituationer. Migrationsverket har regeringens uppdrag att i nära samråd med UNHCR varje år vidarebosätta flyktingar och skyddsbehövande från flyktingsituationer runt om i världen till Sverige genom s.k. vidarebosättning. Den svenska flyktingkvoten för 2009 var 1 900 personer som vidarebosattes från främst flyktingsituationerna i Iraks och Afghanistanens närområden.

Regeringen påpekar att kostnader för såväl biståndsadministration som flyktingmottagande är förenliga med OECD:s biståndskommitté DAC:s kriterier för utvecklingsbistånd.

I en motion riktas kritik mot avräkning från biståndsramen för att finansiera stipendier för vissa tredjelandsstudenter i samband med att studieavgifter för dessa studenter införs vid universitet och högskolor. Detta förslag aviserades i *Budgetpropositionen för 2010* (prop. 2009/10:1 utg.omr. 7 s. 38, bet. 2009/10:UU2, rskr. 2009/10:88 och prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 59, bet. 2009/10:UbU1, rskr. 2009/10:126) och lades fram i proposition 2009/10:65 *Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter*. Riksdagen har beslutat i enlighet med propositionens förslag och delar därmed regeringens bedömning att riktade stipendieprogram bör inrättas för att främja rekryteringen av studenter från länder utanför EES (bet. 2009/10:UbU15, rskr. 2009/10:230). Utskottet noterar att bl.a. ett särskilt stipendieprogram införs, som är riktat till studenter från länder med vilka Sverige har långsiktigt utvecklingssamarbete. Från och

med 2011 planeras 30 miljoner kronor av biståndsbudgeten att avsättas till det aktuella stipendieprogrammet. Stipendierna bör hanteras av Svenska institutet, som har erfarenhet av att fördela stipendier direkt till studenter.

Utskottet inhämtar vidare att UD:s enhet för Öst- och Centraleuropa gör vissa avräkningar mot biståndet för stipendier vid svenska universitet inom ramen för Östeuropasamarbetet.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2009/10:U13 (v) yrkandena 4 och 8 samt 2009/10:U14 (mp) yrkande 1.

Förtryck

Skrivelsen

Regeringen betonar i skrivelsen att demokratin och respekten för de mänskliga rättigheterna är fortsatt hotade i många länder. Kampen mot förtryck med utgångspunkt i respekt för mänskliga rättigheter, särskilt kvinnors och barns rättigheter, och demokratiska principer genomsyrar därför regeringens utvecklingspolitik. Som ett resultat av regeringens prioritering av demokrati och mänskliga rättigheter under EU-ordförandeskapet antog ministerrådet rådsslutsatser för att stärka effektiviteten och samstämmigheten i unionens demokratistöd i sina yttre förbindelser. Genomförandet av dessa kräver nära samverkan mellan de berörda politikområdena.

Modern kommunikationsteknologi har inneburit helt nya möjligheter att stärka enskilda individers rätt att fritt kunna uttrycka sina åsikter och möjligheter att sprida information, tankar och idéer. Det skapar också förutsättningar för nya grupper som tidigare varit utestängda från att delta i det demokratiska samtalet. Yttrandefriheten är grundläggande och en förutsättning för att kunna bekämpa alla former av förtryck. Regeringen stärker sina insatser för yttrandefriheten, bl.a. med tonvikt på att underbygga den stora potential som ny teknik och nya medier har i att främja det fria ordet. Sverige ska bidra till att förbättra tillgången till och nyttjandet av informations- och kommunikationsteknologi i syfte att öka kunskapen, informations-spridningen och deltagandet utan hänsyn till fysiska gränser.

Motionerna

I *kommittémotion* 2009/10:U12 yrkande 2 framhåller *Socialdemokraterna* särskilt vikten av att Sverige förmår vara en kraftfull röst för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Fler än 500 000 kvinnor dör varje år av komplikationer i samband med graviditet eller förlossning, och det är de fattiga som drabbas hårdast. Varje år dör 70 000 kvinnor och flickor i osäkra aborter. Kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa måste vara prioriterade. Genom god tillgång till preventivmedel, läkarvård och sexualundervisning skulle många dödsfall kunna undvikas.

Jämställdhet är en central samhällsfråga för både kvinnor och män. Att skapa lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter innebär förändringar i alla samhällen, på alla områden. Socialdemokraterna konstaterar att kvinnor ofta är de fattigaste bland de fattiga – och de mest utsatta. Det handlar t.ex. om flickors rätt till skolgång, kvinnors löner och arbetsvillkor i jämförelse med mäns och brist på inflytande över samhällsutvecklingen. Politiken måste stödja kvinnors kamp för jämställdhet inom alla dessa områden.

Vidare understryker Socialdemokraterna vikten av ett kraftfullt engagemang till försvar för de mänskliga rättigheterna. Socialdemokraterna uppmärksammar de mänskliga rättigheterna för arbetstagare och påpekar att ILO:s konventioner utgör viktiga verktyg.

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 5* anför *Vänsterpartiet* att mänskliga rättigheter i arbetslivet bör prioriteras i svensk utvecklingspolitik. *Vänsterpartiet* framhåller att man inte, som regeringen gör, kan betrakta de mänskliga rättigheterna som ett smörgåsbord, om man vill uppnå verkliga resultat. I skrivelsen berörs över huvud taget inte vikten av facklig organisering, trots att fackföreningar är och har varit centrala aktörer i kampen mot förtryck i många länder. Kollektivavtalet är, menar *Vänsterpartiet*, en av de mest fattigdomsbekämpande mekanismer som finns i världen.

FN-organet International Labour Organization (ILO) har under en lång tid påvisat sambandet mellan fackliga rättigheter och fattigdomsbekämpning. Världsbanken har i sin rapport *Unions and Collective Bargaining* också dragit slutsatsen att fungerande fackföreningar och kollektivavtal kan bidra till lägre arbetslöshet och inflation. Detta är viktiga slutsatser, inte minst i kölvattnet av den ekonomiska och finansiella kris som slagit hårt mot världens länder den senaste tiden.

I *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 6* välkomnar *Vänsterpartiet* att frågor som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) fått ökad uppmärksamhet i den svenska politiken för global utveckling. *Vänsterpartiet* noterar dock att den borgerliga regeringen beslutat att minska stödet till två centrala organisationer i arbetet med SRHR, International Planned Parenthood Federation (IPPF) och FN:s befolkningsfond (UNFPA). *Vänsterpartiet* anser att Sverige i stället borde öka sitt stöd till dessa organisationer. För att säkerställa att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i biståndet de facto får den plats det förtjänar vill *Vänsterpartiet* att minst 10 % av biståndet ska öronmärkas för SRHR-frågor.

I *kommittémotion 2009/10:U14 yrkande 2* menar *Miljöpartiet* att det vore klädsamt om regeringen lyfte fram de mänskliga rättigheterna mer också i relationerna med länder vi har handelsrelationer med. Till exempel gäller det våra relationer till Kina, en tillväxtekonomi som ingen längre verkar kritisera i hopp om investeringar i det egna landet. Amnesty har nyligen begärt att Kina ska offentliggöra hur många som avrättas varje år eftersom antalet är höljt i dunkel.

I *kommittémotion 2009/10:UU14 yrkande 6* framhåller *Miljöpartiet* vikten av att jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter prioriteras. Millenniemålen ska styra biståndsinsatserna i världen, och målet för mödradödlighet är mest eftersatt. Att regeringen prioriterar denna fråga uppskattas. Vidare är rätten till abort en grundsten i ett jämställt och hälsofrämjande samhälle. Ändå utförs varje år ca 20 miljoner osäkra aborter i världen. Det borde, menar *Miljöpartiet*, regeringen uppmärksamma mer.

Utskottets överväganden

Liksom tidigare, såsom i betänkande 2007/08:UU5, betonar utskottet att sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR) och därtill hörande rättigheter omfattar varje människas lika möjligheter, rättigheter och förutsättningar att ha ett säkert sexualliv, och utan tvång, våld eller diskriminering kunna bestämma över sin egen kropp. SRHR är en förutsättning för kvinnors överlevnad, livskvalitet och jämställdhet och för att vi ska uppnå millenniemålen. Utgångspunkten för Sveriges arbete inom området är ställningstagandena under FN:s konferens om befolkning och utveckling i Kairo 1994 samt FN:s kvinnokonferens i Peking 1995.

Utskottet konstaterar att Sveriges politik för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) ligger fast. Sverige ska vara en stark försvarare av SRHR i internationella policyförhandlingar. Trots en del framgångar för den demokratiska utvecklingen har de senaste åren inneburit ett fortsatt hårt klimat för människor runt om i världen som riskerar hälsan och livet för sina åsikters skull när de försvarar de mänskliga rättigheterna. Det kan t.ex. gälla att kvinnor dör eller skadas allvarligt till följd av att de nekas rätten att bestämma över sin egen kropp och att de förvägras tillgång till preventivmedel eller till säker abort.

I betänkande 2009/10:15 konstaterar utskottet att Sverige stöder insatser som syftar till att göra aborter fria, säkra och lagliga för alla kvinnor. Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter att agera för framsteg på SRHR-området genom policyförhandlingar i EU, FN och andra internationella och multilaterala sammanhang. Jämställdhetsminister Nyamko Sabuni sammanfattade den svenska politiken för att främja kvinnors ställning och rättigheter samt SRHR-frågor på följande sätt när FN:s kvinnokommission i mars 2010 högtidlighöll 15-årsdagen av FN:s kvinnokonferens i Peking:

[...] kvinnor och flickor har rätt att bestämma över sin egen kropp och sin sexualitet. Sverige kommer att fortsätta att eftersträva rätten för kvinnor och flickor, och för män och pojkar, att få allsidig sexualundervisning. Vi betonar rätten till sexuell och reproduktiv hälsa inklusive tillgång till säkra och legala aborter. Kvinnor och män måste ha tillgång till billig primärhälsovård och service, och tillgång till ett brett spektrum av preventivmetoder. Detta inkluderar kondomer, som kan förhindra oplanerad graviditet och sexuellt överförbara infektioner, inklusive hiv och aids (anm. utskottets icke officiella översättning).

Utskottet välkomnar att Sverige har medverkat till att tydliggöra sambandet mellan SRHR och jämställdhet genom att tillsammans med de andra nordiska länderna anordna ett internationellt expertmöte i Oslo i november 2009, med deltagare från regeringar, FN och civilsamhällets organisationer. Mötet resulterade i slutsatser och rekommendationer som utgör underlag för de nordiska ländernas fortsatta verksamhet på SRHR-området.

Som ett led i den särskilda satsningen för att förstärka arbetet med att minska mödradödligheten har Sida etablerat en referensgrupp som leds av biståndsministern och har representanter för Integrations- och jämställdhetsdepartementet, Socialdepartementet och myndigheter samt representanter för det civila samhällets organisationer och näringslivet.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att ett stort antal åtgärder ryms inom SRHR-området och att frågorna är föremål för omfattande överväganden. Utskottet är emellertid inte berett att stå bakom en politik där en viss öronmärkning i procent görs för ett enskilt område på det vis som efterfrågas i motionen.

Utskottet noterar att regeringen i februari 2009 antog en handlingsplan för Sveriges arbete med att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet 2009–2012. Handlingsplanen omfattar även åtgärder på nationell, regional och internationell nivå för genomförandet av resolution 1820 om bekämpning av sexuellt våld i konflikt och postkonflikt. Handlingsplanen genomförs bl.a. genom ett samverkansnätverk där olika departement och myndigheter samt civilsamhällets organisationer ingår.

Utskottet framhåller, liksom i betänkande 2007/08:UU5, att ett jämställdhets- och könsmaktsperspektiv ska genomsyra den svenska politiken för global utveckling. Dessa perspektiv är en central del såväl av rättighetsperspektivet som av fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet tar sin utgångspunkt i respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati, jämställdhet mellan kvinnor och män samt barnets rättigheter. Vidare ställer den fattiga individens verklighet krav på kunskap och analys om samband och effekter inte bara på makronivå utan även på individnivå. Flera perspektiv måste därmed anläggas samtidigt, vari utskottet betonar att jämställdhetsperspektivet är centralt för att Sveriges bidrag till global utveckling och kampen mot fattigdomen ska bli effektivt. Jämställdhet och kvinnors roll och villkor är också en av de tematiska prioriteringarna i det nya svenska utvecklingssamarbetet.

Vad gäller mänskliga rättigheter i arbetslivet konstaterar utskottet, liksom tidigare i betänkande 2007/08:UU5, att Internationella arbetsorganisationen (ILO), FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor, har som grundläggande mål att bekämpa fattigdom och främja social rättvisa. Till uppgifterna hör att främja sysselsättning och bättre arbetsvillkor i hela världen samt att värna om fackliga fri- och rättigheter. Sverige verkar aktivt inom ILO bl.a. genom att driva på arbetet med att förmå ILO:s medlemsländer att ratificera och efterleva organisationens konventioner på

detta område. Arbetet med genomförande av ILO:s kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet är en central del i FN-organets initiativ Decent Work for All. Decent work utgör ett överbyggande begrepp för hur sociala värden, fackliga rättigheter och drägliga arbetsvillkor – uttryckta i ILO:s normer – ska integreras i den globala ekonomin.

Våren 2007 antog regeringen en ny ILO-strategi för åren 2007–2009. Strategin slår bl.a. fast att Sverige ska arbeta för att de grundläggande rättigheterna i arbetslivet ska få ökad uppmärksamhet i handels- och utvecklingsrelaterade sammanhang. Årliga handlingsplaner ska utarbetas i enlighet med regeringens ILO-strategi, vilket syftar till ett fortlöpande proaktivt svenskt ILO-agerande. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att arbeta för grundläggande rättigheter i arbetslivet i enlighet med den antagna ILO-strategin och de årliga handlingsplanerna.

Liksom i betänkande 2009/10:UU15 konstaterar utskottet att det i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ICESCR) finns stadganden om bl.a. rätten att bilda och ansluta sig till fackföreningar och rätten till arbete samt rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor. Sverige och EU stöder ILO:s arbete för universell ratifikation och uppfyllande av organisationens åtta kärnkonventioner om grundläggande rättigheter i arbetslivet (områdena föreningsfrihet och förhandlingsrätt, icke-diskriminering i arbetslivet, förbud mot tvångsarbete och förbud mot barnarbete).

Utskottet uppmärksammade i sitt betänkande 2009/10:UU15 den senaste årsrapporten från Human Rights Watch (HRW). I *World Report 2010* redovisas uppgifter om MR-situationen i Kina. Enligt HRW gällde under 2009 fortfarande restriktioner som Kinas regering beslutat om inför olympiska spelen 2008 då man befarade oroligheter i anslutning till bl.a. 20-årsminnet av massakern på Himmelska fridens ports torg och 60-årsminnet av Folkrepubliken Kinas grundande.

HRW konstaterar att Kinas kommunistparti fortfarande har monopol på politisk makt och, trots reformer av rättssystemet, kräver att rättsliga institutioner ska följa partilinjen. Inskränkningarna är stora i medborgarnas yttrandefrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet. Regeringen utövar långtgående övervakning och censur av kommunikationen via Internet. Samtidigt som Kinas internationella profil och ekonomiska inflytande växer, drar landet till sig ökad uppmärksamhet till följd av en utrikespolitik som inte lyckas prioritera medborgerliga och politiska rättigheter, hävdar HRW.

I betänkande 2007/08:UU9 redogjorde utskottet för den dialog om mänskliga rättigheter som EU och Kina genomför två gånger per år. I betänkande 2009/10:UU15 noterade utskottet att det senaste mötet av detta slag ägde rum den 20 november 2009, under det svenska EU-ordförandeskapet. EU-delegationen leddes av Sveriges ambassadör för mänskliga rättigheter.

Dialogen i november 2009 erbjöd tillfälle till ett uppriktigt åsiktsutbyte mellan Kina och EU i en rad olika människorättsfrågor. Nyckelfrågor för EU:s vidkommande var dödsstraffet, situationen i Tibet och Xinjiang, rätts-

statsprincipen, yttrandefriheten inklusive pressfriheten, tortyr och Kinas ratificering av FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR). Båda parterna i MR-dialogen mellan EU och Kina uttryckte avsikten att fortsätta den serie av rättsliga seminarier som dittills ägt rum 19 gånger. Vid det senaste seminarietillfället, den 18–19 november 2009, behandlades tillgången till rättvisa och mänskliga rättigheter i anslutning till den globala ekonomiska och finansiella krisen.

Nästa rättsliga seminarium respektive MR-dialogmöte mellan EU och Kina planeras äga rum första halvåret 2010.

Under det svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009 togs också en rad enskilda fall upp med Kina. Listor med ca 85 enskilda fall, däribland flera MR-advokater som nyligen fått sina yrkeslicenser indragna, överlämnades i samband med MR-dialogen mellan EU och Kina. EU gjorde också offentliga uttalanden för att protestera mot domarna mot ett antal tibetaner och uigurer som efter bristfälliga rättegångar dömts till döden för sin roll i oroligheterna i Tibet och Xinjiang de senaste åren.

Organisationen Amnesty International, som årligen publicerar uppgifter om dödsdomar och avrättningar i världen, konstaterar att Kina fortsätter att vägra att redovisa uppgifter om i vilken utsträckning dödsstraffet tillämpas. Amnesty International har inte kännedom om det exakta antalet avrättningar i Kina 2009 men bedömer, utifrån uppgifter från tidigare år och nuvarande källor, att det rör sig om tusentals avrättningar.

Den 8 december 2009 – under det svenska EU-ordförandeskapet – antog utrikesrådet (FAC) slutsatser om mänskliga rättigheter och demokratisering i tredjeländer. Vad gäller Kina bekräftar rådet i de nämnda slutsatserna den stora betydelse som EU tillmäter sitt meningsutbyte med Kina om mänskliga rättigheter, inklusive den gemensamma dialogen om mänskliga rättigheter och de rättsliga seminarierna. Rådet välkomnar Kinas framsteg vad gäller tillämpning av medborgarnas ekonomiska rättigheter och de åtaganden landet gjort om att reformera sitt straffrättsliga system. Rådet uttrycker samtidigt fortsatt allvarlig oro över människorättssituationen i Kina och beklagar djupt att det har skett väldigt små framsteg på ett antal angelägna områden, som innefattar rättsstatsprincipen, inklusive rättsväsendets oberoende, yttrande-, förenings-, religions- och trosfriheten liksom rättigheterna för personer som tillhör minoriteter samt den fortsatta och omfattande tillämpningen av dödsstraffet. EU kommer enligt rådsslutsatserna att fortsätta att ingående granska människorättssituationen i Kina och arbeta för en positiv förändring genom fortsatt dialog och samarbete. EU uppmanar Kina att annonsera en tidsplan för ratificeringen av FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter samt att främja ett genomförande enligt tidsplanen. Kina bör vidare, enligt EU, överväga en snar anslutning till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Med det anförda anser utskottet motionerna besvarade. Motionerna 2009/10:U12 (s) yrkande 2, 2009/10:U13 (v) yrkandena 5 och 6 samt 2009/10:U14 (mp) yrkandena 2 och 6 avstyrks.

Ekonomiskt utanförskap

Skrivelsen

I skrivelsen uppmärksammar regeringen att dess arbete med de globala utmaningarna har präglats av olika kriser. Den finansiella krisen har skakat om det finansiella systemet inom OECD-länderna. Krisen utvecklades till en global ekonomisk kris, och för vissa länder har social oro och politiska omvälvningar följt i krisens fotspår. Trots att låginkomstländernas finansiella marknader inte är speciellt utvecklade eller omfattande blev det, i takt med att den mer isolerade finansiella krisen övergick till en djup global ekonomisk kris, tydligt att låginkomstländerna inte kunde isoleras från utvecklingen i mer mogna ekonomier. Den globala ekonomiska krisen har därmed direkt påverkat det ekonomiska utanförskapet för världens låginkomstländer genom krisens långtgående realekonomiska effekter inklusive en alltmer bristande tillgång till den internationella kapitalmarknaden. Ett ökat utanförskap är påtagligt på lokal- och individnivå i drabbade länder. Det beräknas exempelvis att antalet extremt fattiga i världen kommer att öka med 64 miljoner enbart under 2010 till följd av krisen, och att krisens effekter kommer att vara kännbara många år framöver. De privata investeringarna har minskat kraftigt i flera länder, inklusive värdet av s.k. remitteringar, dvs. pengar som migranter skickar hem. Sjunkande världshandel och brist på kapital har drabbat många fattiga länder med redan svag tillväxt. Företagsnedläggningar, arbetslöshet och sänkta statsinkomster har starka negativa effekter för såväl enskilda människors välfärd och hälsa som många låginkomstländers ekonomiska och sociala utveckling. Sociala trygghetssystem, både formella och informella, har försvagats. Utbredd korruption har också bidragit till den negativa utvecklingen.

För att kunna genomföra en samstämmig politik för global utveckling krävs att de finansiella marknaderna i utvecklade länder är sunda och att övervakningen och regleringen är välutvecklad enligt högt ställda normer. Centralt för arbetet med att minska det globala ekonomiska utanförskapet har därför varit regeringens ansträngningar att upprätthålla den finansiella stabiliteten, nationellt och internationellt. Som EU-ordförande hade Sverige ett särskilt ansvar att verka för ett samlat svar från EU på finanskrisen och för att genom multilateral samverkan finna gemensamma åtgärder för att motverka dess konsekvenser.

Motionerna

I *kommittémotion 2009/10:U12 yrkande 3* påtalar *Socialdemokraterna* vikten av transparens på skatteområdet och förbättrat informationsutbyte. *Socialdemokraterna* menar att statligt ägda Swedfund International AB gjort investeringar som inte tillräckligt tagit utvecklingseffekterna i beaktande. Att som Swedfund gjort låta delar av investeringarna gå via skatteparadis som Brittiska Jungfruöarna och Caymanöarna kan knappast stå i samklang med svensk politik för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Vänsterpartiet uppmärksammar, i *kommittémotion 2009/10:U13 yrkande 7*, att svenska biståndsmedel har kanaliserats genom skatteparadis. Detta gäller bl.a. statliga Swedfund. Beslutade investeringar har delvis gått via skatteparadis som Brittiska Jungfruöarna och Caymanöarna, där insynen är obefintlig och alla transaktioner hålls hemliga. *Vänsterpartiet* anser att Sverige, liksom tidigare Norge, ska stoppa placeringen av biståndsmedel i skatteparadis.

Utskottets överväganden

Utskottet framhöll i betänkande 2009/10:UU2 att utskottet, i likhet med regeringen, anser att det krävs många former av insatser för att stimulera långsiktig ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning i utvecklingsländerna. Det statligt ägda bolaget Swedfund är en viktig aktör genom sin tillgång till riskkapital för investeringar i utvecklingsländer och länder i Östeuropa som inte är EU-medlemmar. Swedfunds verksamhet är prioriterad inom utvecklingssamarbetet, och bolaget har sedan verksamheten inleddes 1979 fått ett sammanlagt kapitaltillskott på ca 2 300 miljoner kronor, varav 1 300 miljoner kronor tillförts under åren 2007–2009.

Effektivitet, kvalitet och resultat ska stå i fokus för allt utvecklingssamarbete inklusive stöd till privatsektorutveckling. Utskottet anförde i betänkande 2009/10:UU2 att det ser positivt på att regeringen de senaste åren utvecklat Swedfunds styrdokument i syfte att förtydliga inriktningen på och uppföljningen av investeringarnas utvecklingseffekter.

Riksrevisionen har granskat Swedfund International AB och dess verksamhet. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten *Swedfund International AB och samhällsuppdraget* (RiR 2009:4). Rapporten publicerades i maj 2009. Riksrevisionens styrelse beslutade den 1 september 2009 att överlämna en redogörelse till riksdagen om Swedfund International AB (redog. 2009/10:RRS1). Riksrevisionen har i granskningsrapporten rekommenderat regeringen att förtydliga Swedfunds bolagsordning och ägardirektiv. Utskottet konstaterar i betänkande 2009/10:UU2 att en revidering av dessa gjorts senast vid årsstämman den 17 april 2009. Enligt vad utskottet nyligen erfarit pågår nu i Regeringskansliet ett översynsarbete som syftar till att säkerställa att styrningen är ändamålsenlig och så tydlig som möjligt. Översynsarbetet omfattar, förutom bolagsordningen och ägarriktlin-

jerna, även vissa av Riksrevisionen rekommenderade åtgärder. En av dessa är att utarbeta riktlinjer om statliga verksamheters engagemang i s.k. skatteparadis.

Utskottet ser positivt på att översynen av Swedfund pågår. I fråga om rekommendationen från Riksrevisionen om statliga verksamheters engagemang i s.k. skatteparadis konstaterar utskottet, liksom tidigare i betänkande 2009/10:UU2, att investeringar i fonder som är registrerade i s.k. skatteparadis inte är en unik företeelse för Swedfund. Även exempelvis Sida och flera multilaterala utvecklingsbanker och motsvarigheter till Swedfund i andra länder har liknande engagemang, eftersom riskkapital är betydelsefullt för framväxten av en dynamisk privat sektor i utvecklingsländerna. Samtidigt är det angeläget att det finns ett förtroende för att biståndsmedel används så att det effektivt främjar fattigdomsminskning. Mot denna bakgrund har regeringen alltså inlett en översyn av frågan.

Utskottet välkomnade i betänkande 2009/10:UU2 att regeringen i *Budgetpropositionen för 2010* (prop. 2009/10:1) anger att den noggrant kommer att följa Swedfunds arbete med att hantera de rekommendationer i Riksrevisionens granskningsrapport som är riktade direkt till bolaget. Regeringen ska i enlighet med 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten redovisa för riksdagen vilka åtgärder den vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. I höstens budgetproposition för 2011 avser regeringen, enligt vad utskottet erfar, att redovisa en långsiktig plan för Swedfunds verksamhet.

Utskottet erfar att ägarriktlinjerna för Swedfund reviderades då bolagsstämma hölls den 27 april 2010. Swedfund ska medverka till att nå målen för Sveriges politik för global utveckling och för det svenska utvecklings-samarbetet. Bolaget ska vidare eftersträva att den genomsnittliga avkastningen på det egna kapitalet före skatt överstiger den genomsnittliga statsskuld räntan med ett års löptid. Avkastningen ska mätas över rullande sjuårsperioder.

Vad avser verksamhetsinriktning och landval anger de reviderade ägarriktlinjerna att Swedfunds verksamhet ska vägledas av principen om obundet bistånd. I syfte att utveckla det svenska näringslivets medverkan i utvecklings-samarbetet ska bolaget i sin verksamhet eftersträva att arbeta med svenska företag. Vidare ska bolaget systematiskt och kontinuerligt bedöma och redovisa verksamhetens utvecklingseffekter. Vid beredning av och beslut om deltagande i projekt ska insatsernas utvecklingseffekter tillmätas avgörande vikt.

Med avseende på de frågor om Swedfunds investeringar som väckts motionsledes noterar utskottet att Swedfund, enligt de reviderade riktlinjerna 2010, i avvaktan på den pågående översynen inte ska göra nya åtaganden genom investeringar i fonder. Bolaget ska, med utgångspunkt i de särskilda förutsättningar som kännetecknar bolagets verksamhet inklusive inom ramen för de resurser bolaget disponerar, även medverka i det initiativ som tagits av Utrikesdepartementet i syfte att öka transparensen

och öppenheten i det svenska utvecklingssamarbetet (transparensgarantin). Detta ska man göra bl.a. genom att aktivt öka allmänhetens tillgång till information om bolagets verksamhet. Bolaget ska som ett led i sin strävan efter ökad effektivitet samverka med andra internationella finansieringsinstitutioner.

Utskottet förutsätter, liksom tidigare, att regeringen i ett lämpligt sammanhang snarast återkommer till riksdagen med en redovisning av dels analysarbetet rörande Swedfund, dels vilka åtgärder som vidtagits respektive planeras till följd av Riksrevisionens iakttagelser och översynsarbetet. Utskottet önskar också ta del av regeringens slutsatser med anledning av de synpunkter på Swedfunds verksamhet som tas upp i den granskning av Sveriges utvecklingssamarbete 2009 som genomförts av OECD:s biståndskommitté DAC.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2009/10:U12 (s) yrkande 3 och 2009/10:U13 (v) yrkande 7.

Migrationsströmmar

Skrivelsen

I skrivelsen poängterar regeringen att migration och mobilitet inom och mellan utvecklingsländer i dag berör många hundra miljoner kvinnor, män och barn. Att främja de positiva utvecklingseffekterna av migration och minska de negativa utgör en av de stora globala utmaningarna. Migrationsströmmar har sin grund i att människor på frivillig grund söker efter arbetstillfällen, utbildningsmöjligheter eller erfarenheter för att förbättra sina livsvillkor. Klimatförändringar, konflikter, brist på respekt för mänskliga rättigheter och ekonomiskt utanförskap tvingar också fram ofrivillig migration, inklusive flyktingströmmar, och påverkar också migranternas möjligheter att investera i utveckling i sina ursprungsländer. Det gäller både i direkt produktiva investeringar och satsningar i grundläggande behov som utbildning och hälsa. Remitteringarna till utvecklingsländer föll kraftigt under 2009 till följd av den finansiella och ekonomiska krisen. Migrationens utvecklingspotential för utvecklingsländer är beroende av att olika politikområden samverkar för att främja rörlighet mellan mottagar- och ursprungsländer och förbättrade möjligheter till återflöde och investeringar av sparad kapital, kunskap och erfarenheter.

Motionen

I *kommittémotion 2009/10:U14 yrkande 3* anför *Miljöpartiet* att migrationspolitiken i EU och Sverige inte beaktar konsekvenserna av den förda politiken för utvecklingsländerna, trots regeringens formuleringar om att så ska ske. Detta gäller särskilt i den del som handlar om asylpolitiken.

År 2009 utsågs av Sveriges regering till återvändandeåret, och många extramiljoner har anslagits för att skicka människor tillbaka till hemländer i krig eller till ekonomisk misär. Miljöpartiet menar att så ibland sker trots att det rör personer som redan har jobb eller familj i Sverige och därmed får uppehållstillstånd om de ansöker utanför landets gränser. Många gånger sker tvångsutvisningarna med hjälp av framförhandlade återtagandavtal vars giltighet är omdiskuterade och tolkas olika.

Utskottets överväganden

Inledningsvis konstaterar utskottet att Sverige är den fjärde största givaren till FN:s flyktingorgan UNHCR och att stödet bidrar till att möjliggöra organisationens omfattande verksamhet som det internationella samfundets ansvariga organ för flyktingfrågor. UNHCR:s verksamhet omfattar såväl skyddsarbete för flyktingar och internflyktingar som policyarbete i flyktingdrabbade länder för att underlätta för värdregeringar att nå bästa möjliga lösningar.

Utskottet noterar att en gemensam position mellan rådet och Europaparlamentet om inrättandet av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor nåddes under det svenska EU-ordförandeskapet. Inom rådet har förhandlingar drivits framgångsrikt om ett förslag till inrättande av ett gemensamt vidarebosättningsprogram för EU. Formella beslut förväntas i början av 2010 både om stödkontoret och om vidarebosättningsprogrammet. Det svenska EU-ordförandeskapet tog initiativ till en förnyad överenskommelse för Stockholmsprogrammet, som ska ange ramarna när det gäller EU-arbetet för polis- och tullsamarbete, räddningstjänst, straffrättsligt och civilrättsligt samarbete, asyl, migration och viseringspolitik för åren 2010–2014. Programmet behandlades vid det informella ministermötet i Stockholm i juli 2009 för att slutligen antas av EU:s stats- och regeringschefer vid toppmötet i december 2009.

Av programmet framgår att de regionala skyddsprogrammen ytterligare ska utvidgas och utvecklas och att den totala vidarebosättningen till EU ska öka. All utveckling på detta område bör enligt programmet ske i nära samarbete med UNHCR och andra relevanta aktörer.

Under 2009 beviljades 1 735 personer s.k. återetableringsstöd för självmant återvändande till ett land där det är svårt att återetablera sig på grund av den rådande situationen. Stödet, som tidigare tillämpats för återvändande till Afghanistan, Irak och Somalia samt till statslösa palestinier från Gazaremsan, kan sedan november 2009 även beviljas för återvändande till ytterligare 20 länder eller landsdelar, de flesta i Afrika.

Utskottet noterar att arbetet med att anta den globala utmaningen migrationsströmmar lyfter fram den ökade rörlighetens betydelse för att migranter ska kunna bidra till utvecklingen i sina ursprungsländer, genom att de

själva kan återvända med nya kunskaper och erfarenheter, genom att nya och gamla nätverk för bl.a. handel kan underhållas och genom att överföringar av sparade pengar kan göras säkrare och billigare.

Utskottet stöder regeringens avsikt att bidra till att öka de positiva effekterna för utvecklingsländer av cirkulär migration till och från Sverige och EU genom att bl.a. bidra aktivt till genomförandet av handlingsplanen för Stockholmsprogrammet samt delta i relevanta partnerskap för rörlighet mellan EU och tredjeländer. Inom ramen för utvecklingssamarbetet och genom kapacitetsuppbyggande insatser finns avsikten att verka för att återvändande migranternas kunskaper och erfarenheter bättre tas till vara.

Regeringen tillsatte i juli 2009 en parlamentarisk kommitté för cirkulär migration och utveckling (dir. 2009:53). Kommittén ska identifiera vilka faktorer som påverkar migranternas möjligheter att röra sig mellan Sverige och deras ursprungsländer. Kommittén ska i sitt arbete belysa och kartlägga dessa rörelsemönster, analysera om och hur ökad rörlighet kan bidra till utveckling i migranternas ursprungsländer respektive positiva effekter i Sverige samt redovisa vilka förutsättningar som i dag finns för cirkulär migration till och från Sverige. Med cirkulär migration avses i uppdraget tillfälliga eller mer långvariga och oftast återkommande lagliga förflyttningar mellan två länder. Förflyttningen kan ske antingen genom att migranter flyttar från sina ursprungs- eller bosättningsländer till ett mottagarland och sedan återvandrar, eller genom att migranter under en kortare eller längre tid flyttar till sina ursprungsländer.

Med utgångspunkt i denna kartläggning och analys ska kommittén föreslå eventuella författningsändringar och andra åtgärder som bidrar till att underlätta cirkulär migration till respektive från Sverige i syfte att öka de positiva utvecklingseffekterna av dessa rörelsemönster. Behandlingen av slutbetänkandet från den parlamentariska kommittén om cirkulär migration och utveckling kommer att vara av central betydelse för utformningen av den framtida politiken.

Utskottet noterar att regeringen avser att verka för säkrare och billigare remitteringar från Sverige till utvecklingsländer samt öka utvecklingseffekterna av dessa. I enlighet med målet från G8-mötet i L'Aquila i juli 2009 kommer regeringen bl.a. att bjuda in berörda privata aktörer, branschorgan, Sida och Finansinspektionen till en dialog om möjliga initiativ på den svenska marknaden för att migranter ska kunna föra över pengar på ett så billigt och säkert sätt som möjligt. För det fortsatta arbetet behövs bl.a. statistik om remitteringar från Sverige, information om befintliga överföringskanaler samt kunskap om diasporagrupper i Sverige.

Utskottet vill framhålla vikten av att Sverige fortsätter att ta sin del av ansvaret för att bidra till varaktiga lösningar på skyddsbehövandes situation såväl nationellt som inom EU och FN-systemet. För detta krävs insatser inom ramen för såväl utvecklingssamarbetet som det humanitära biståndet och på migrationsområdet. Arbetet på migrationsområdet inriktas bl.a. på att involvera fler medlemsstater i vidarebosättningsaktiviteter, öka

antalet vidarebosatta till EU och fortsätta utvecklingen av det gemensamma europeiska asylsystemet där vikten av ett nära samarbete med UNHCR betonas.

Utskottet emotser den policy för migrationsfrågor inom det svenska utvecklingssamarbetet som utskottet inhämtat att regeringen väntas anta i juni 2010. Policyn syftar till att förtydliga och förstärka utvecklingssamarbetets bidrag till att maximera de positiva utvecklingseffekterna av migration för utvecklingsländer samt minimera de negativa effekterna för dessa länder. Utskottet förutsätter att denna policy kommer att utgöra en viktig del i arbetet med att vidareutveckla politiken för migration och utveckling, där främjandet av synergieffekter mellan politikområden är centralt.

Med det anförda avstyrker utskottet motion 2009/10:U14 (mp) yrkande 3.

Klimatförändringar och miljöpåverkan

Skrivelsen

Regeringen konstaterar i skrivelsen att klimatförändringar och miljöpåverkan är en av de största utmaningar som världens länder står inför. Sårbarheten och utsattheten, vid exempelvis torka och översvämningar, är dock oftast störst för de fattigaste människorna och länderna, med begränsade möjligheter att hantera klimatförändringarna. Höga och instabila energipriser och brist på tillgång till uthållig energiförsörjning är ett stort problem för privatpersoner, företagare och investerare i många utvecklingsländer, vilket kan leda till ohållbart nyttjande av naturresurser t.ex. genom överavverkning av skog. Höga kostnader på bränsle och el gör dessutom investeringar i företagande, framför allt tillverkningsindustri, mindre lönsamt. Att öka fattiga länders och människors tillgång till ren och billig energi är en förutsättning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling, men är beroende av stöd från omvärlden.

Motionerna

I *kommittémotion 2009/10:U12 yrkande 4* anför *Socialdemokraterna* vikten av att Sverige antar en del av det globala ansvaret för miljösamarbetet. *Socialdemokraterna* menar att regeringen hade en svårförståelig strategi inför klimatmötet COP 15 i Köpenhamn. Mötet misslyckades och EU tycks ha förlorat sin ledarroll i klimatfrågan. Nu krävs att Sverige tillsammans med övriga EU-länder agerar kraftfullt för att det kommande klimat-toppmötet i Mexiko inte ska resultera i ett bakslag liknande det i Köpenhamn.

I *kommittémotion 2009/10:U14 yrkande 4* framhåller *Miljöpartiet* att den borgerliga regeringen i egenskap av EU-ordförande var medansvarig för de misslyckade klimatförhandlingarna i Köpenhamn, som omtalas som

ett haveri. Miljöpartiet understryker att Sverige har ett ansvar att gå före och finna samhällsmodeller som förenar välfärd med hållbart utnyttjande av resurser.

Utskottets överväganden

Utskottet delar regeringens bedömning att stöd till klimatanpassning i utvecklingsländer och globala utsläppsminskningar även fortsättningsvis är centralt för att fattigdomsbekämpning och rättvis och hållbar global utveckling ska respekteras och förstärkas inom arbetet med utmaningen klimatförändringar och miljöpåverkan.

EU har tagit ett ledarskap i klimatfrågan och är samtidigt världens största biståndsgivare (EU-kommissionens och medlemsstaternas bistånd sammanräknat). Kopplingen mellan klimatförändringarna och utveckling är en viktig och högprioriterad fråga för Sverige. Utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna, drabbas hårdast av klimatförändringarnas effekter då deras befintliga motståndskraft är låg. Klimatförändringarna försvårar möjligheterna att nå millenniemålen.

Utskottet noterar att Sverige under 2007 tog initiativ till en internationell kommission om klimatförändringar och utveckling som leddes av biståndsminister Carlsson. Kommissionen lanserade sin rapport *Closing the gaps* (<http://www.ccdcommission.org/home.html>) i FN och presenterade rapporten vid rådet för yttre förbindelser i maj 2009. Rekommendationerna från denna kommission har bidragit till arbetet för att synliggöra frågan om klimatförändringar och utveckling, främst vad gäller utvecklingsländernas anpassning till klimatförändringarna, och har lagt grunden för Sveriges agerande under ordförandeskapet. Bland annat antogs rådsslutsatser om klimat och utveckling vid rådet för yttre förbindelser i november 2009. Syftet med dessa är att långsiktigt integrera klimathänsyn i EU:s utvecklingssamarbete. Stöd ska ges till utvecklingsländer för arbete med klimatanpassning och dess integrering i utvecklingsplaner. En betydande ökning av finansiering behövs för anpassning och utsläppsminskningar i utvecklingsländer. Slutsatserna betonar även kopplingen mellan anpassning och katastrofriskreducering, samarbetsländernas perspektiv och ägarskap samt vikten av den mänskliga dimensionen och det lokala perspektivet i arbetet för anpassning till klimatförändringarna.

När det gäller klimatförhandlingarna i Köpenhamn delar utskottet regeringens bedömning att resultatet inte levde upp till Sveriges och EU:s förhoppningar och inte i tillräcklig utsträckning beaktade ett utvecklingsperspektiv. Den politiska överenskommelsen från klimatförhandlingarna var inte tillräcklig för att uppnå målet om ett ambitiöst globalt och rättsligt bindande avtal eller för att begränsa uppvärmningen till två grader, men den utgjorde ett steg framåt. Utskottet förutsätter att regeringen även fortsättningsvis ska ha höga ambitioner och visa ledarskap samt verka för att EU arbetar i riktning mot dessa mål.

Samarbete med utvecklingsländer för att stärka deras deltagande i de internationella klimatförhandlingarna är betydelsefullt. Sverige bör fortsätta att vara pådrivande för att EU ska vara föregångare på klimatområdet när det gäller utsläppsminskningar, anpassning och att leva upp till kortsiktiga och långsiktiga finansiella åtaganden gentemot utvecklingsländerna.

Utskottet konstaterar att klimatförändringarna är en avgörande global utmaning. Det saknas fortfarande en internationellt bindande överenskomst för att minska utsläppen av växthusgaser. En långsiktig finansiering av klimatåtgärder, både anpassning och utsläppsbegränsningar, i fattiga länder är en annan viktig fråga som måste få sin lösning. Utskottet delar regeringens uppfattning att det finns anledning att reflektera över hur det internationella samfundet ska kunna enas och hur FN-samarbetet ska kunna effektiviseras för att stödja arbetet med globala utmaningar och främja en rättvis och hållbar global utveckling.

Den sakfråga som behandlas i motionerna i detta avsnitt tas upp även i utskottets betänkande 2009/10:UU10 *Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2009*.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2009/10:U12 (s) *yrkande 4* samt 2009/10:U14 (mp) *yrkande 4*.

Konflikter och sviktande situationer

Skrivelsen

I skrivelsen, under avsnittet Konflikter och sviktande situationer, konstateras att i stater som befinner sig i konflikt eller där sviktande situationer råder saknas ofta förmåga att möta människors grundläggande behov som hälsovård och utbildning. Dessa svaga stater har i många fall svårt att kontrollera sina territorier och inte sällan förekommer parallella säkerhets- och maktstrukturer. Det demokratiska underskottet och kränkningarna av mänskliga rättigheter är ofta omfattande. Forskning visar att inomstatliga väpnade konflikter som regel varar tio gånger längre tid än gränsöverskridande konflikter. Allt fler konflikter kännetecknas dessutom av straffrihet när det gäller brott i form av omfattande sexuellt våld, särskilt mot kvinnor och flickor. Straffriheten är ett resultat av svaga rättssystem och allvarliga brister i den allmänna säkerheten. Regeringen framhåller att i konflikt- och postkonfliktländer utgör en återgång till väpnad konflikt ett av de allvarligaste hoten mot säkerhet och utveckling. Den finansiella och ekonomiska krisen under 2009 har visat att dessa länder är särskilt utsatta. Avtagande tillväxt kan innebära destabilisering och återfall i väpnad konflikt.

Motionerna

I *kommittémotion 2009/10:U12 yrkande 5* noterar *Socialdemokraterna* att det av skrivelsen framkommer att regeringen ser över möjligheten att stödja EU:s utbildningsinsats i Uganda till stöd för den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor. *Socialdemokraterna* framhåller att partiet i riksdagens EU-nämnd har anmält avvikande mening i denna fråga, en hållning som vidhålls också framgent.

Vidare vidhåller *Socialdemokraterna* sitt tidigare framförda, men ännu inte tillgodosedda, krav att regeringen presenterar en bred strategi för Sveriges insatser i Afghanistan.

Socialdemokraterna menar att Sverige har en större möjlighet än på länge att få gehör för arbetet för nedrustning och icke-spridning – om vi tar den chansen. Den borgerliga regeringen har tyvärr hittills inte gripit den möjligheten. *Socialdemokraterna* har länge krävt konkreta åtgärder, exempelvis baserade på Blixkommissionens rekommendationer. Även när det gäller arbetet mot klustervapen förhåller sig regeringen passiv. Sverige har ännu inte ratificerat den konvention som arbetades fram genom den internationella s.k. Osloprocessen.

Socialdemokraterna önskar se en ny lagstiftning om krigsmaterielexport, som är samstämd med politiken för global utveckling. En ny lagstiftning bör föregås av en ny utredning. Partiet hänvisar till sin motion med anledning av regeringens årliga skrivelse om strategisk exportkontroll.

I *kommittémotion 2009/10:U14 yrkande 5* framhåller *Miljöpartiet* att utvecklingsfrågor och säkerhetsfrågor är tätt sammanvävda. *Miljöpartiet* noterar att Sverige enligt regeringen har varit drivande för att EU:s uppförandekod om vapenexport skulle antas, men partiet anser att det låter ihåligt när man vet att Sverige samtidigt ökar sin vapenexport till exempelvis Sydafrika, Indien och Pakistan, länder som brottas med enorma utvecklingsproblem. I fallet med Indien och Pakistan bidrar Sverige också aktivt till en upprustningsspiral i en av världens mest explosiva regioner.

Om Sverige ska leva upp till PGU:n och EU:s nya uppförandekod bör vapenexporten i varje enskilt fall föregås av en problematiserande granskning av om vapenexporten riskerar att motverka hållbar utveckling. En försiktighetsprincip bör anges i samband med vapenexport som innebär att om det finns risk för en målkonflikt bör fattigdomsbekämpningen få företräde.

Utskottets överväganden

Dagens konflikter är komplexa och ställer nya krav på det internationella samfundet. Tiden är förbi då man mestadels skickade militära trupper för att skilja stridande parter åt. Numera präglas insatsernas utformning och sammansättning ofta av hänsyn till att de mål som ska uppnås berör både säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter.

I proposition 2009/10:84 (bet. 2009/10:UFöU3) konstaterade regeringen att det tidigare hade förts diskussioner inom FN om en eventuell FN-insats i Somalia. Dessa planer hade dock lagts på is, men FN bidrog fortsatt med logistiskt stöd till Amisom, den säkerhetsfrämjande verksamhet som Afrikanska unionen (AU) genomför i Somalia med mandat av FN:s säkerhetsråd. I syfte att bidra till en stabilisering av Somalia planerade EU för en möjlig utbildningsinsats av somaliska säkerhetsstyrkor.

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet noterade i betänkande 2009/10:UFöU3 *Svenskt deltagande i EU:s marina insats utanför Somalias kust (Operation Atalanta)* att rådet för utrikes frågor (Foreign Affairs Council, FAC) den 25 januari 2010 antagit rådsslutsatser om att EU skulle inrätta en gemensam säkerhets- och försvarspolitisk insats för att bidra till utbildning av nationella säkerhetsstyrkor knutna till Somalias federala övergångsregering.

Rådet beslutade den 15 februari 2010 (2010/96/GUSP) att EU ska genomföra ett militärt utbildningsuppdrag, EUTM Somalia, för att bidra till att stärka övergångsregeringen som en fungerande regering i de somaliska medborgarnas tjänst. EUTM Somalia ska utveckla Somalias säkerhetssektor och stödja den utbildning som Uganda tillhandahåller genom att tillsammans med Amisom träna 2 000 man ur den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor. EUTM kommer att ansvara för vidareutbildning och ledningsutbildning upp till plutonschefsnivå i Uganda. Utbildningen kommer att ske under cirka ett år och är planerad att inledas under maj månad 2010. EU:s militära uppdrag ska verka i nära samarbete och samordning med andra aktörer i det internationella samfundet, särskilt FN, AU, Amisom och Förenta staterna.

Regeringen beslutade den 4 mars 2010 att Sverige ska delta med fyra personer från Försvarsmakten i EUTM Somalia. Sverige avser att tillsammans med Finland delta med ett utbildningsteam om tre personer från respektive land. Därtill avser Sverige att tillsätta en stabsbefattning vid EUTM:s stab i Uganda.

Inom politiken för global utveckling anges målet för säkerhetssektorreformer vara en legitim säkerhetssektor under demokratisk kontroll. Detta mål gäller i länder som befinner sig i konflikt eller i postkonflikt såväl som i s.k. sviktande situationer. Utskottet delar den i skrivelsen framförda uppfattningen att uppnåendet av en framgångsrik fattigdomsbekämpning i konfliktdrabbade länder kräver varaktig fred och en fungerande säkerhetssektor. Att stärka säkerhetssektorstrukturer som inbegriper polisväsendet och övriga delar av rättsväsendet, försvarsmakten liksom förvaltning och översyn av säkerhetssektorn utgör en viktig del i Sveriges politik. Utskottet menar att det svenska deltagandet i den planerade utbildningsinsatsen EUTM Somalia utgör en sådan åtgärd som ligger väl i linje med uppfyllandet av målet för säkerhetssektorreformer.

Vad gäller de motionsvis framförda kraven på en bred strategi för Sveriges insatser i Afghanistan hänvisar utskottet till ställningstaganden som nyligen gjorts inom ramen för det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (bet. 2009/10:UFöU1). Utskottet vill därmed erinra om att det svenska bidraget till den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF) liksom de svenska utvecklingsinsatserna i Afghanistan måste ses som komponenter i en större insats som genomförs gemensamt av det internationella samfundet, med deltagande av ett flertal länder, i enlighet med resolutioner som har antagits av FN:s säkerhetsråd.

Analys och utvärderingar av det internationella samfundets insatser i Afghanistan bör, anser utskottet, ske utifrån ett brett internationellt perspektiv, och med ett internationellt deltagande. Utskottet noterar att FN den 31 mars 2009 arrangerade en konferens i Haag där 72 länder deltog med syfte att analysera utvecklingen i Afghanistan. Vid konferensen identifierades ett behov av stärkt och förbättrat samhällsstyre genom civila kapacitetsbyggande insatser, en gradvis överflyttning av ansvar till afghanska institutioner samt ökad betoning på mekanismer för ansvar och antikorrup-tion. Mot denna bakgrund fick utrikesutskottet den 18 mars 2010 en föredragning om civila insatser i Afghanistan av företrädare för Utrikesdepartementet. Vid föredragningen närvarade även ledamöter, suppleanter och tjänstemän från försvarsutskottet som bjöd in av utrikesutskottet.

Haagkonferensen visade en internationell enighet om grunddragen i hanteringen av problemen i Afghanistan och regionen. Den tydliggjorde även det breda stödet för en ledande roll för FN och för det arbete som görs av FN:s stödmission i Afghanistan (Unama) och av generalsekreterarens dåvarande särskilde representant, Kai Eide, i samordningen av det internationella samfundets insatser. Den översyn som den nya amerikanska administrationen har låtit göra under våren 2009 har bidragit till den ökande enigheten. Denna lägger en ökad tonvikt vid politiska och civila instrument, lyfter fram de regionala perspektiven samt omvärderar delvis målen och formerna för den militära stabiliseringsinsatsen. Därvid har flera åsiktsskillnader som tidigare fanns mellan USA och andra länder minskat betydligt. Till samstämmigheten har också bidragit överläggningarna inom den krets av särskilda sändebud för Afghanistan och Pakistan som formerades under våren 2009. Även Sverige har deltagit med ett sändebud i denna krets.

Utskottet vill även framhålla att Sveriges engagemang i den internationella fredsfrämjande insatsen, liksom i det internationella samfundets utvecklings-samarbete i Afghanistan, bör vara långsiktigt och mångsidigt.

FN:s säkerhetsråd konstaterar i resolution 1890 (2009) att situationen i Afghanistan alltjämt utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet. Utskottet delar denna bedömning och anser att ett Afghanistan i sönderfall riskerar att få mycket allvarliga säkerhetspolitiska konsekvenser såväl regionalt som globalt. De humanitära konsekvenserna av ett politiskt sammanbrott riskerar likaledes att bli mycket omfattande. Det internationella

samfundet har ett stort ansvar att inte lämna landet och dess hårt prövade befolkning åt sitt öde. Sveriges engagemang inom ramen för ISAF, liksom i bistånds- och utvecklingsarbetet, ska därför vara långsiktigt och mångsidigt.

Frågor om nedrustning och icke-spridning samt klustervapen har utskottet nyligen behandlat i betänkande 2009/10:UU11. Utskottet vill, liksom i tidigare sammanhang, understryka att det anser att spridningen av massförstörelsevapen (kärnvapen och kemiska och biologiska vapen) utgör ett av de största hoten mot internationell fred och säkerhet.

Utskottet vill understryka att hotet från massförstörelsevapen är gränsöverskridande. Endast genom en väl fungerande internationell samverkan kan de redan omfattande internationella juridiska regelverken kring icke-spridning upprätthållas. Samverkan stater emellan är avgörande för det internationella samfundets förmåga att nå en varaktig och hållbar lösning på denna globala ödesfråga.

Utskottet välkomnar att Sverige verkar för behovet av större och snabbare framsteg i frågor om kärnvapenedrustning och vill i sammanhanget erinra om att FN:s nedrustningskonferens (CD)10 i Genève i maj 2009 antog ett arbetsprogram som bl.a. ger nya möjligheter att förhandla om ett avtal om förbud mot framställningen av klyvbart material för vapenäändamål (FMCT).

Utskottet välkomnar vidare att Sverige kommer att fortsätta att verka för att fördraget och hela icke-spridningsregimen stärks och att alla världens stater tillträder fördraget. Målet är att förhindra att nya länder skaffar kärnvapen och att en effektiv och verifierbar kärnvapenedrustning genomförs.

Utskottet noterar att Sverige i mars 2003 tog initiativ till att stärka EU:s gemensamma politik avseende massförstörelsevapen. Detta initiativ resulterade i att EU sedan december 2003 har en strategi och en konkret handlingsplan för att motverka spridningen av sådana vapen. Utskottet konstaterar att Sverige därefter aktivt har deltagit i arbetet med att genomföra denna strategi och handlingsplan.

Utskottet konstaterar att Sverige är en aktivt bidragande part till det internationella samarbetet inom ramen för Proliferation Security Initiative (PSI), vilket syftar till att motverka spridningen av massförstörelsevapen genom ingripanden mot misstänkta sjö-, luft- och landtransporter. Utskottet konstaterar vidare att Sverige aktivt har deltagit i den s.k. koalitionen för en ny agenda (New Agenda Coalition, NAC), vilken bl.a. verkar för att den 13-stegshandlingsplan för kärnvapenedrustning som antogs 2000 vid översynskonferensen för NPT-avtalet ska genomföras. Stödet för resolutionerna har gradvis ökat, inte minst inom EU, där samtliga icke-kärnvapenstater 2009 för första gången röstade för resolutionen. NAC har fortsatt sitt arbete och har lagt fram arbetspapper vid de förberedande konferenserna 2007, 2008 och 2009 inför 2010 års översynskonferens av icke-

spridningsfördraget. Tre av utskottets ledamöter kommer att ingå i den svenska delegationen till 2010 års översynskonferens, som hålls i New York den 3–28 maj.

Vad gäller klusterammunition konstaterar utskottet, liksom i betänkande 2009/10:U11, att denna typ av ammunition skapar och har skapat allvarliga humanitära problem. Det har varit Sveriges övergripande målsättning att få till stånd en ambitiös och effektiv internationell reglering av densamma. Ett led i detta arbete har varit det svenska stödet och medverkan i den s.k. Osloprocessen vilken har resulterat i upprättandet av en konvention om klusterammunition (CCM). Utskottet välkomnar att Sverige den 3 december 2008 undertecknade denna konvention som kommer att träda i kraft den 1 augusti i år sedan nu trettio stater har ratificerat den. Utskottet vill, mot bakgrund av det stora mänskliga lidande som har vållats av klustervapen i olika konfliktområden, framhålla vikten av att den svenska ratificeringsprocessen sker skyndsamt. I april 2010 hade konventionen undertecknats av 106 stater och ratificerats av 30.

När det gäller uppförandekoden för vapenexport understryker utskottet, liksom tidigare i betänkande 2008/09:UU14, betydelsen av det aktiva svenska deltagandet, i partipolitisk enighet, i arbetet med att utarbeta och befästa riktlinjer och regelverk för krigsmaterielexporten på EU-nivå. Utskottet anser att EU:s uppförandekod för vapenexport (1998), vilken antogs som gemensam ståndpunkt i december 2008, bidrar till att åstadkomma samstämmighet och rättssäkerhet i EU-ländernas krigsmaterielexport. Uppförandekodens åtta kriterier, vilka bl.a. omfattar respekten för de mänskliga rättigheterna och folkrätten i mottagarlandet, liksom frågor om hållbar utveckling, bidrar till att motverka en okontrollerad spridning av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden och till en förbättrad global säkerhet.

Utskottet återkommer till frågor om vapenexport i betänkande 2009/10:UU12.

Med det anförda avstyrker utskottet motionen *2009/10:U12 (s) yrkande 5* samt *2009/10:U14 (mp) yrkande 5*.

Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot

Skrivelsen

Regeringen konstaterar i skrivelsen att ohälsa ofta är den enskilt viktigaste orsaken till att människor hamnar i fattigdom eller har svårt att ta sig ur fattigdomen. FN:s generalsekreterare har också uppmärksammat världssamfundet på att den finansiella och ekonomiska krisen, i tillägg till livsmedelskriser och klimatförändringar, kraftigt ökar riskerna för mänsklig ohälsa, särskilt inom redan svaga och utsatta grupper. Världshälsoorganisationen (WHO) har påvisat hur kvinnors och flickors ohälsa globalt sett är ett resultat av kvinnors utsatthet och diskriminering. Ett av de största problemen är

fortsatt hög mödradödlighet. Utbrotten av pandemier under senare år, som t.ex. fågelinfluensa, sars och H1N1, visar hur snabbt nya globala hälsohot kan uppstå, hur utvecklingsländer är särskilt utsatta och hur viktig internationell samverkan är för att möta dessa.

I skrivelsen betonas att regeringens fokus på väl utvecklade hälsosystem, tidig varning vid hälsohot samt hälsofrämjande bidrar till att säkra god hälsa och är generellt viktigt för minskad fattigdom och mänsklig utveckling. Global samverkan i frågor som rör hälsa är också avgörande för att motverka gränsöverskridande hälsohot, som pandemier och problem med exempelvis antibiotikaresistens, samt för att slå vakt om globala nyttigheter.

Motionerna

Miljöpartiet påpekar i *kommittémotion 2008/09:So385 yrkande 3* de allvarliga riskerna med en global och ökande utbredning av antibiotikaresistens. Miljöpartiet menar att Sverige snarast måste söka samverkan med länder som har insett problemets vidd och lyfta fram frågan inom WHO än kraftfullare.

I *den enskilda motionen 2008/09:U218 (s)* poängteras vikten av att regeringen tydligt tar upp frågan om överförskrivning av antibiotika och behovet av internationellt arbete för att förebygga en explosion av resistent bakterier.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att regeringen i skrivelsen framhåller att Sverige är ett av de drivande länderna i världen när det gäller att motverka antibiotikaresistens, vilket av WHO och Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) anses vara ett av de allra största globala hoten mot människors hälsa – i synnerhet i låg- och medelinkomstländer.

Tillgång till verksamma antibiotika är en förutsättning för ett gott smittskydd, en god hälso- och sjukvård och för hälsoarbete som bistånd till fattiga länder. Utan tillgång till effektiva antibiotika blir vanliga sjukdomar som t.ex. lunginflammation återigen dödliga hot. Sjukvården kommer inte att kunna behandla cancer eller göra implantat och transplantationer eftersom dessa är behandlingsformer som påverkar kroppens immunförsvar och därför är beroende av effektiva antibiotika.

Redan i den förra regeringens proposition 2005/06:50 *Strategi för ett samordnat arbete mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade sjukdomar* (bet. 2005/06:SoU13) anförs att Sverige på det internationella planet bör fortsätta att aktivt stötta och bidra till att utveckla WHO:s arbete mot antibiotikaresistens inom Europa och globalt.

Vid WHO:s årliga möte, Världshälsoförsamlingen, 2005 beslutades att godkänna en resolution om åtgärder för att förbättra arbetet mot antimikrobiell resistens (resolution WHA59.12). Sverige hade tillsammans med de

övriga nordiska länderna varit initiativtagare till denna resolution i syfte att följa upp den globala strategi för att bekämpa antimikrobiell resistens som WHO antog 2001. Resolutionen innehåller en uppmaning till medlemsländerna att säkerställa ett enhetligt och tvärsektoriellt arbete för att motverka uppkomst och spridning av mikroorganismer som är motståndskraftiga mot viktiga läkemedel, t.ex. antibiotika. Vidare uppmanas WHO att aktivt stödja medlemsländerna och att regelbundet återrapportera hur arbetet framskrider.

Vid Världshälsoförsamlingen 2007 framfördes nordiska synpunkter om det angelägna i att begränsa antimikrobiell resistens. Begränsade framsteg hade gjorts på området, och bristen på globalt ledarskap i frågan påtalades. En globalt koordinerad respons krävdes, och WHO:s ledarskap för ansträngningar inom flera sektorer ansågs vara av betydelse. De nordiska länderna efterfrågade en sekretariatsrapport till Världshälsoförsamlingen 2009 om implementeringen av 2005 års resolution.

I ett tal på den europeiska antibiotikadagen 2009 framhöll äldre- och folkhälsominister Larsson att antibiotikaresistens utgör ett minst lika stort hälsoproblem som en influensapandemi, men med ett annat tidsperspektiv. På längre sikt är antibiotikaresistens ett särskilt allvarligt hot mot hälsan i utvecklingsländerna. Förutom det mänskliga lidandet medför den ökade sjukdomsördan en ansevärd kostnad för samhället. Nu finns behov av fortsatta påtryckningar på WHO att visa ledarskap i fråga om antibiotikaresistens.

Bilaterala svenska initiativ har tagits bl.a. genom ett s.k. Memorandum of Understanding med Indien, varigenom antibiotikaresistens kommer att vara ett framtida samarbetsområde. I Kina har ett gemensamt seminarium om antibiotikaresistens hållits i Peking i april 2009 och ett bilateralt samarbete på området har etablerats mellan Sverige och Kina.

Beträffande Taiwan konstaterar utskottet att landet ansöker om observatörsstatus i WHO varje år. Frågan har ibland gått till omröstning, men Taiwan har aldrig erhållit observatörsstatus.

Sverige hade en ledande roll som EU-ordförande vid förhandlingarna i FN:s sociala och ekonomiska råd (Ecosoc) om ministerdeklarationen om global hälsa som antogs i juli 2009. Svenska insatser bidrog till att lyfta fram frågor som t.ex. antibiotikaresistens.

Inom EU satte de ordförandeskap som föregick det svenska fokus på effektiv användning av antibiotika samt förebyggande och kontroll av infektioner som uppstår och sprids inom hälso- och sjukvården. Det svenska ordförandeskapet riktade in diskussionen på möjliga drivkrafter för att nya verksamma antibiotika ska utvecklas.

Med denna inriktning genomförde ordförandeskapet en expertkonferens om antibiotikaresistens den 17 september 2009 i Stockholm. Konferensens fokus låg på finansieringsalternativ och regelmässiga drivkrafter för att läkemedelsbranschen ska forska om och utveckla både nya antibiotika och andra behandlingsmetoder mot resistenta bakterier.

EU-toppmötet den 3 november 2009 enades om att skapa en transatlantisk arbetsgrupp om brådskande frågor kring problemet med antibiotikaresistens. Arbetsgruppens uppgift är att fokusera på lämplig terapeutisk användning av antimikrobiella läkemedel inom human- och veterinärmedicin, att förebygga både sjukvårds- och samhällsförvärvade infektioner med resistenta bakterier, samt att fokusera på strategier för att förbättra utvecklingen av nya antibiotika. Utskottet anser att ett ökat samarbete mellan USA och Europa på detta område är värdefullt.

Utrikesutskottets ordförande Göran Lennmarker deltog den 25 mars 2010 vid invigningen av temat Health and Care vid den svenska ambassaden i Washington D.C. I temat ingick en utställning kallad The Good – The Bad – The Ugly, som behandlade antibiotikaresistens. Ambassaden, i samarbete med Astra Zeneca, anordnade även ett seminarium om antibiotikaresistens den 14 april 2010.

I de rådsslutsatser som antogs av rådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (Epsco) den 1 december 2009 erkänns det att spridningen av antibiotikaresistens utgör ett stort hot mot folkhälsoskyddet i världen och det erinras om de eventuella konsekvenser som en brist på effektiva antibiotika kan få. I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna och kommissionen att vidta åtgärder för att minska utvecklingen och spridningen av antibiotikaresistens och skapa incitament för forskning om och utveckling av nya effektiva antibiotika. Framför allt uppmanas kommissionen att utarbeta en övergripande handlingsplan med konkreta förslag till incitament för att inom 24 månader utveckla nya effektiva antibiotika.

Utskottet noterar Europeiska kommissionens meddelande KOM(2010) 128 *EU:s roll i det globala hälsoarbetet*, som innehåller en vision för EU:s roll i det globala hälsoarbetet, fastställer riktlinjer för alla berörda politikområden och föreslår ett antal områden där EU kan fungera mer effektivt. Ett av de ämnen som uppmärksammas är samstämmighet mellan de EU-politikområden som har anknytning till global hälsa, nämligen handel, migration, säkerhet, livsmedelstrygghet, livsmedelsbistånd och näringsfrågor samt klimatförändringen. Meddelandet, tillsammans med andra tematiska dokument, utgör underlag för EU:s ståndpunkt inför FN:s högnivåmöte om millennieutvecklingsmålen i september 2010. Utskottet avser att återkomma till de frågor som behandlas i meddelandet.

Utskottet välkomnar regeringens avsikt att fortsätta verka för att stärka arbetet mot smittsamma sjukdomar och andra hälsohot. Spridningen av antibiotikaresistenta bakterier är ett snabbt växande globalt hot som kräver internationella insatser under överskådlig tid. Av skrivelsen framkommer att Sverige på EU-nivå kommer att agera för att de initiativ mot antibiotikaresistens som togs under ordförandeskapet hösten 2009 följs upp, bl.a. de antagna rådsslutsatserna. På global nivå kommer regeringen att verka för att WHO förstärker sitt arbete mot spridningen av antibiotikaresistens.

Sverige kommer under 2010, som medlem i en arbetsgrupp av medlemsstater, att aktivt medverka i utformningen av ett ramverk för att definiera EU:s roll i global hälsa. Detta arbete har utskottets stöd.

Med det anförda anser utskottet motionerna 2008/09:So385 (mp) yrkande 3 och 2008/09:U218 (s) besvarade. Motionerna avstyrks.

Livsmedelskrisen

Skrivelsen

Regeringen noterar i skrivelsen att svält och undernäring är ett stort och växande problem som i dagsläget drabbar drygt en miljard människor över hela världen. De internationella livsmedelspriserna har i genomsnitt sjunkit något från de mycket höga nivåerna 2007–2008 men är fortsatt mycket rörliga. Livsmedelsproduktionen i många länder är avhängig kvinnliga jordbrukare och deras tillgång till kapital, något som de ofta saknar. Utvecklingen mot högre priser är ett problem genom att kvinnor och män inte har råd att köpa mat. Men högre priser innebär också en potential eftersom det inhemska jordbruket ges möjlighet att utvecklas. Lösningar krävs för att skydda de fattigaste och mest utsatta individerna och grupperna från effekterna av snabba prisförändringar, bl.a. genom olika former av sociala skyddsnet.

Motionen

I *kommittémotion 2009/10:U14 yrkande 7* erinrar *Miljöpartiet* om att EU har antagit ett mål om att 10 % av allt transportbränsle ska vara förnybart senast 2020. Bakom målet finns goda avsikter: att minska utsläppen av koldioxid genom mindre bensin och mer förnybara bränslen. Problemet är att EU vill fylla stora delar av målet med biobränslen som importeras från fattiga länder. Det är stor risk att det kan leda till att livsmedelskrisen förvärras. För att på allvar möta klimathotet krävs i stället en grundläggande omställning av hela transportsystemet. Vi måste vidta åtgärder som minskar våra utsläpp av koldioxid utan att det blir de fattiga i utvecklingsländerna som får stå för notan.

Utskottets överväganden

Att kunna hantera den globala livsmedelskrisen, som har lett till att antalet hungrande ökat från ca 900 miljoner till drygt 1 miljard, är en avgörande faktor för global utveckling. Jordbruk, skog och fiske innebär betydande möjlighet att minska hunger och fattigdom som motor för ekonomisk tillväxt.

Utskottet konstaterar att Sverige bl.a. genom aktivt deltagande vid internationella möten om global livsmedelsförsörjning, som toppmötet om global livsmedelsförsörjning i Rom i november, har bidragit till att föra den internationella debatten om denna fråga framåt. EU antog, på svenskt ini-

tiativ och under det svenska EU-ordförandeskapet, i jordbruks- och fiskerådet i oktober 2009 rådsslutsatser om samstämmighet och livsmedelsförsörjning, och en informell diskussion på ministernivå på samma tema hölls.

Sverige ledde EU i förhandlingarna om den deklaration som antogs vid toppmötet om global livsmedelsförsörjning i Rom i november 2009. De fem s.k. Romprinciperna i deklarationen, som bl.a. innefattar nationellt ansvar för livsmedelsförsörjning och att tillräckligt stöd ska kanaliseras till långsiktigt arbete med jordbruk och livsmedelsförsörjning, ska vara vägledande för den nyligen reformerade Kommittén för tryggad livsmedelsförsörjning (CFS) inom FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO).

Vid G8-ländernas toppmöte i italienska L'Aquila i juli 2009, där Sverige deltog i egenskap av EU-ordförande, uppmärksammades särskilt problemet med det ökande antalet hungrande och undernärda människor i världen. En särskild deklaration gjordes där behovet framhölls av bl.a. större satsningar på jordbruk, fungerande marknader, forskning samt åtagande om stöd för insatser inom dessa områden med ca 20 miljarder USDollar under de närmaste åren. En uppföljning av L'Aquilainitiativet pågår nu, där Sverige deltar aktivt. Den inriktas dels på att följa upp de praktiska satsningar som görs, dels på att samordna arbetet mellan olika givare. En viktig del i detta arbete är att stödja ett särskilt regionalt jordbruksutvecklingsprogram i Afrika.

Sverige bidrog i december 2009 med ytterligare 100 miljoner kronor till Internationella jordbruksutvecklingsfonden (Ifad) för att motverka livsmedelskrisen och den finansiella krisens effekter i de fattigaste länderna. Bidraget, som alltså ges utöver den gängse påfyllnaden av fonden, ska i huvudsak användas för att stödja småskaligt jordbruk i utvecklingsländerna, varav upp till 25 % kan användas för tekniskt samarbete i samarbete med FAO. Utskottet noterar att regeringen avser att återkomma till riksdagen med en redovisning av resultaten av satsningen.

Vad gäller frågan om biobränslen noterar utskottet att ny lagstiftning på området föreslås i regeringens proposition 2009/10:164 *Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen*. Propositionen behandlas i miljö- och jordbruksutskottets kommande betänkande 2009/10:MJU26. I propositionen behandlas Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet), som antogs den 23 april 2009. I propositionen föreslås en ny lag om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen som genomför direktivets bestämmelser om hållbarhetskriterier för dessa ändamål.

Utrikesutskottet vill inte föregripa ställningstagandet i miljö- och jordbruksutskottet. Utrikesutskottet konstaterar endast att det av direktivet bl.a. framgår att man bör övervaka effekterna av odling av biomassa, t.ex. effekter för livsmedelsproduktionen och det lokala välståndet. Kommissionen ska vartannat år rapportera till Europaparlamentet och rådet om vilken

inverkan den ökade efterfrågan på biodrivmedel har haft på den sociala hållbarheten i gemenskapen och i tredjeländer och om vilken verkan gemenskapens biodrivmedelspolitik har haft på tillgången till livsmedel till överkomligt pris, särskilt för människor som lever i utvecklingsländer, samt om bredare utvecklingsfrågor. Rapporterna ska ta upp respekten för markrättigheter. Rapporterna ska även för tredjeländer och medlemsstater som är viktiga källor för råvaror till biodrivmedel som används i gemenskapen ange huruvida landet har ratificerat och genomfört vissa ILO-konventioner. Kommissionen ska vid behov föreslå korrigerande åtgärder, i synnerhet om det visar sig att produktionen av biodrivmedel i betydande grad påverkar livsmedelspriserna. Kommissionen ska också övervaka de förändringar av råvarupriser som är kopplade till användningen av biomassa för energändamål och dithörande positiva och negativa effekter på livsmedelstryggheten.

Utskottet noterar Europeiska kommissionens meddelande KOM(2010) 126 *Humanitärt livsmedelsbistånd*. Syftet med meddelandet är att främja bästa metoder vid tillhandahållandet av EU:s och medlemsstaternas livsmedelsbistånd och att i enlighet med de riktlinjer som ställs upp i det europeiska samförståndet om humanitärt bistånd göra följande:

1. Maximera måluppfyllelsen och effektiviteten i EU:s livsmedelsbistånd i enlighet med kommissionens humanitära uppdrag, såsom det fastställs i den rättsliga ramen på området för humanitärt bistånd och i enlighet med budgetförordningen.
2. Förbättra samstämmigheten i politiken, samordningen och komplementariteten mellan kommissionen, medlemsstaterna och andra givare när det gäller tillhandahållande av livsmedelsbistånd.
3. Informera partner och berörda aktörer om kommissionens mål, prioriteringar och normer vid tillhandahållandet av humanitärt livsmedelsbistånd.

Utskottet noterar även Europeiska kommissionens meddelande KOM (2010) 127 *EU:s policyram för att hjälpa utvecklingsländer att stärka livsmedelsförsörjningen*. Den föreslagna policyramen innehåller en strategi för att komma till rätta med livsmedelsförsörjningsproblem på landsbygden och i städerna i u-länderna. Tanken är att det ska ske genom att 1) öka livsmedelsutbudet, 2) förbättra tillgången till livsmedel, 3) förbättra näringsvärdet i livsmedelsintaget och 4) förbättra förebyggandet och hanteringen av kriser.

Meddelandena, tillsammans med andra tematiska dokument, utgör underlag för EU:s ståndpunkt inför FN:s högnivåmöte om millennieutvecklingsmålen i september 2010. Utskottet avser att återkomma till de frågor som behandlas i meddelandena.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionen 2009/10:U14 (mp) yrkande 7.

Övriga yrkanden

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är identiska eller i hög grad överensstämmande med yrkanden som utskottet behandlat tidigare under mandatperioden. Utskottet har vid en genomgång funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen, varför de avstyrks. Mot denna bakgrund och utskottets tidigare överväganden avstyrker utskottet motionerna i bilaga 2.

Skrivelsen

Med vad utskottet anfört i detta betänkande föreslår utskottet att riksdagen lägger regeringens skrivelse 2009/10:129 *Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling* till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Millenniemålen m.m., punkt 1 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U12 yrkande 1 och 2009/10:U13 yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Regeringen betonar behovet av mer aktörssamverkan i utvecklingsarbetet. Särskilt framhålls näringslivets roll som aktör, men vi vill utöver detta lyfta fram också andra aktörers viktiga roll i såväl givar- som mottagarländerna. Vi vill betona vikten av att det är professionella aktörer som får tillträde och varna för att utrymmet för det civila samhällets organisationer riskerar att minska.

För en hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning kan man inte nog betona vikten av ett demokratiskt samhälle med ett fungerande flerpartisystem, där livskraftiga och aktiva partier, folkrörelser, fackföreningar och kyrkor bidrar till utvecklingen.

Också här hemma spelar det civila samhället en viktig roll i arbetet för att genomföra politiken för global utveckling, öka kunskaperna om utvecklingsfrågor och med sitt engagemang och arbete bidra till en bredd i det svenska utvecklingsarbetet. Regeringens nedskärningar av enskilda organisationers informationsverksamhet motverkar målet att öka allmänhetens kännedom om och engagemang för den globala utvecklingen.

Vi vill utveckla den svenska politiken för global utveckling genom att skapa en samordningsfunktion i Regeringskansliet som ska svara för att regeringens agerande samfällt strävar mot målet om en hållbar global utveckling. För att bättre motsvara en biståndsministers uppgifter i framtiden bör titeln biståndsminister ändras till minister för internationellt utvecklingsarbete.

Vi vill vidare framhålla utlandsmyndigheternas potential för förverkligandet av den svenska politiken för global utveckling. Samtidigt vet vi att regeringen kraftigt skär ned på våra ambassader och generalkonsulat ute i världen. Här behövs en bred dialog om hur vi vill att den svenska utlandsrepresentationen och det viktiga arbete den utför ska bedrivas i framtiden.

Trots att FN:s millenniemål ska vara uppfyllda 2015 saknas fokus på dessa i skrivelsen. Vi anser det anmärkningsvärt att den svenska politiken för global utveckling inte tvärtom tydligt och uttalat kopplas till uppfyllandet av millenniemålen. Fattigdomsbekämpning är det perspektiv som ska genomsyra politiken för global utveckling. Svensk utvecklingspolitik borde tydligt kopplas till millenniemålen genomförande.

Vi vill se en djupare och mer omfattande diskussion om de centrala hindren för utveckling. En sådan diskussion borde vara central även för regeringen. I dag utelämnas viktiga hinder för utveckling i PGU-skrivelsen. Behovet av skuldavskrivningar, minskad handel med vapen, reformering av de internationella finansiella institutionerna och rättvisa handelsregler är exempel på fundamentala frågor som saknas i skrivelsen. Dessa frågor måste inkluderas i en svensk utvecklingspolitik som har ambition att göra skillnad och vara samstämmig.

2. Fattigdomsbekämpning, punkt 2 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U13 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringens fokus i biståndspolitiken är splittrat, samtidigt som jämställdhetsperspektivet är mycket svagt. Endast 3 av de 18 fokusområden som regeringen lyfter fram kan på ett tydligt sätt sägas vara inriktade på kvinnors rättigheter. Jag finner det också mycket oroväckande att fattigdomsbekämpningsperspektivet ägnas så lite uppmärksamhet. I stället väljer regeringen att lyfta fram svenska investeringar och arbetskraftsinvandring. Det är i och för sig viktiga områden, men de syftar till att först och främst gynna Sveriges ekonomi och inte till utveckling i den fattiga delen av världen.

Genom regeringens splittrade fokus blir det mycket oklart vad som egentligen är målet med Sveriges politik för global utveckling. Svensk utvecklingspolitik ska, menar jag, utgå från fattigdomsbekämpning, ett rättighetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv.

3. Uppföljning av avräkningar, punkt 3 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U13 yrkande 4 och 2009/10:U14 yrkande 1.

Ställningstagande

Med tanke på regeringens höga ambitioner att styra, mäta och sen följa upp är det märkligt att de avräkningar som görs från biståndsramen varje år inte också är föremål för noggrann granskning och resultatuppföljning. I 2010 års budget gör regeringen avräkningar från biståndsramen som uppgår till hela 14 % av ramen. Dessa avräkningar berörs över huvud taget inte i PGU-skrivelsen, trots att de utgör en ansevärd andel av de medel som avsätts för biståndet. Regeringen hävdar att avräkningarna bidrar till att uppfylla målen för en politik för global utveckling, men har hittills under mandatperioden inte kunnat visa detta på något sätt.

Vad är det som motiverat att avräkningarna för administrativa kostnader har ökat med över 100 % sedan 2005, och på vilket sätt har dessa medel bidragit till fattigdomsbekämpning? Det ger regeringen ingen information om, och ingen uppföljning har oss veterligen gjorts. Likaså har avräkningarna för flyktingmottagande fördubblats sedan 2005 och ibland legat så högt som 2,5 miljarder kronor, vilket utgjort nästan hälften av hela budgeten för utgiftsområde 8 Migration. För dessa medel kräver regeringen ingen redovisning av huruvida de bidrar till fattigdomsbekämpning. Även om DAC-reglerna tillåter att viss administration och visst flyktingmottagande får avräknas biståndet har vi i Sverige också vår egen politik för global utveckling att rätta oss efter. Vi menar att en resultatredovisning rimligtvis ska inkludera hela biståndsramen. Vi vill därför att regeringen snarast redovisar hur avräkningarna bidrar till målsättningarna i PGU, dvs. fattigdomsbekämpning och utveckling.

4. Ändring av regler för avräkningar, punkt 4 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U13 yrkande 8.

Ställningstagande

Jag är djupt oroad över migrationspolitikens utveckling både i Sverige och i Europeiska unionen. Ett område där migration verkligen kan bidra till utveckling får stöd genom att vi håller våra universitet och högskolor öppna för studenter från utvecklingsländerna och att utbildningen är kostnadsfri. Den aviserade avgiftsbeläggningen för tredjelandsstudenter riskerar att motverka utvecklingen i fattiga länder. Möjligheten att studera kommer fortsatt att finnas men finansieras genom fonder. Dessa medel kommer att avräknas från biståndsbudgeten. Dessa förhållanden utgör tydliga exempel på hur den politik regeringen för inte bidrar till att öka den globala utvecklingen.

Regeringen har under den innevarande mandatperioden avräknat flyktningmottagande från biståndsbudgeten. I årets budget avräknas 2 068 miljoner kronor från biståndsramen för flyktningkostnader. Detta innebär i realiteten en stor sänkning av biståndet som jag anser är oacceptabel. Det är inte rimligt att det flyktningmottagande som sker i Sverige finansieras genom biståndsbudgeten. Dessutom strider det mot grunderna för svensk biståndspolitik så som den formuleras i proposition 2002/03:122 *Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling*. Jag anser att Sverige borde verka för en ändring av DAC:s biståndsregler så att flyktningmottagande, utländska studenter och skuldavskrivningar inte får finansieras med biståndsmedel.

5. Mänskliga rättigheter, punkt 5 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U12 yrkande 2, 2009/10:U13 yrkande 5 och 2009/10:U14 yrkandena 2 och 6.

Ställningstagande

Millenniemålen är i dag det som styr biståndsinsatserna i världen. Ska millenniemålen kunna uppnås är det viktigt att prioritera jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), särskilt i utvecklings-samarbetet med Afrika. Här krävs det en kraftsamling, eftersom målet för mödradödlighet är det mål som är mest på efterkälken. Fler än 500 000

kvinnor dör varje år av komplikationer i samband med graviditet eller förlossning, och det är de fattiga som drabbas hårdast. I Sverige är risken att mista livet i samband med graviditet eller förlossning 1 på 17 000, i Afghanistan 1 på 8.

Kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa måste vara prioriterad. Genom god tillgång till preventivmedel, läkarvård och sexualundervisning skulle många dödsfall kunna undvikas. Det handlar om vilja och politiska beslut. Rätten till abort är en grundsten i ett jämställt och hälsofrämjande samhälle och enligt oss rödgröna en grundläggande mänsklig rättighet. Varje år dör 70 000 kvinnor och flickor på grund av komplikationer efter osäkra aborter. I vissa länder är abort inte ens tillåtet vid våldtäkt eller incest. Ändå utförs varje år ca 20 miljoner osäkra aborter i världen. Det borde regeringen uppmärksamma mer.

Jämställdhet är en central samhällsfråga för både kvinnor och män. Att skapa lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter innebär förändringar i alla samhällen, på alla områden. Det är den utmaning vi står inför. Kvinnor är ofta de fattigaste bland de fattiga – och de mest utsatta. Det handlar t.ex. om flickors rätt till skolgång, kvinnors löner och arbetsvillkor i jämförelse med mäns och kvinnors brist på inflytande över samhällsutvecklingen. Politiken måste stödja kvinnors kamp för jämställdhet inom alla dessa områden.

Ytterligare en fråga som inte har någon plats i regeringens redovisning av PGU gäller de mänskliga rättigheterna för arbetstagare. Regeringen lägger uppenbarligen ingen större vikt vid mänskliga rättigheter i arbetslivet eller vid den fackliga organiseringens betydelse för ett samhälles utveckling. De mänskliga rättigheterna, såväl politiska och medborgerliga rättigheter som ekonomiska, sociala och kulturella, är odelbara, inbördes beroende och universellt giltiga. Man kan därför inte, som regeringen gör, betrakta de mänskliga rättigheterna som ett smörgåsbord, om man vill uppnå verkliga resultat. Regeringen berör alltså över huvud taget inte vikten av facklig organisering, trots att fackföreningar är och har varit centrala aktörer i kampen mot förtryck i många länder. Om världens fattigdom ska minska, jämställdhet och välfärd skapas och demokrati utvecklas måste en jämnare fördelning av makt och resurser komma till stånd. För detta krävs att oberoende fackliga organisationer får möjlighet att utvecklas och verka fritt. Kollektivavtalet är en av de mest fattigdomsbekämpande mekanismer som finns i världen.

FN-organet International Labour Organization (ILO) har under en lång tid påvisat sambandet mellan fackliga rättigheter och fattigdomsbekämpning. Vi kan aldrig acceptera att konkurrenskraft skapas genom lägre löner, sämre arbetsvillkor, rovdrift på miljön, exploatering av människor och sämre välfärd. ILO:s konventioner utgör viktiga verktyg.

Inte minst i kölvattnet av den ekonomiska och finansiella kris som slagit hårt mot världens länder den senaste tiden hade det varit nödvändigt att i skrivelsen om politiken för global utveckling belysa vikten av facklig organisering inom ramen för utvecklingspolitiken. Vi anser att mänskliga rättigheter i arbetslivet bör prioriteras i svensk utvecklingspolitik.

Regeringen betonar ofta de mänskliga rättigheterna i sin utrikespolitik. Vi anser att de mänskliga rättigheterna borde lyftas fram mer också i relation till länder som vi har handelsrelationer med. Till exempel gäller det våra relationer till Kina, en tillväxtekonomi som ingen längre verkar kritisera i hopp om investeringar i det egna landet. Amnesty har nyligen begärt att Kina ska offentliggöra hur många som avrättas varje år eftersom antalet är höljt i dunkel. Förutom avrättningarna bör ljus riktas mot situationen i Tibet, behandlingen av uigurer och andra minoritetsfolk, rapporter om barnarbete samt förtrycket mot oliktankande.

6. Biståndet till SRHR, punkt 6 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U13 yrkande 6.

Ställningstagande

Ett framgångsrikt arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter förutsätter att man tar till vara och bygger på befintlig kunskap och erfarenhet. En central organisation är International Planned Parenthood Federation (IPPF) som är ett globalt nätverk med medlemsorganisationer som arbetar i 150 länder med SRHR. Tyvärr beslutade den borgerliga regeringen att minska stödet till IPPF under 2009. Vänsterpartiet anser att Sverige måste garantera ett långsiktigt och utökat stöd till IPPF. Vidare spelar FN:s befolkningsfond (UNFPA) en central roll i arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Tyvärr har Sveriges stöd till UNFPA varit vacklande de senaste åren – 2008 valde den borgerliga regeringen att minska stödet från 405 till 400 miljoner kronor. Vänsterpartiet anser att Sverige i stället borde öka sitt stöd till dessa organisationer för att åtminstone nå upp till de nivåer som förelåg innan nedskärningarna gjordes.

För att säkerställa att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i biståndet de facto får den plats det förtjänar vill vi att minst 10 % av biståndet ska öronmärkas för SRHR-frågor.

7. Ekonomiskt utanförskap, punkt 7 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U12 yrkande 3 och 2009/10:U13 yrkande 7.

Ställningstagande

Regeringen tar upp den viktiga frågan om att bekämpa skatteparadis. I skriften nämns Sveriges deltagande i det internationella arbetet för ökad transparens på skatteområdet och förbättrat informationsutbyte samt motverkande av s.k. skatteparadis. Vi vill påtala vikten av att detta genomsyrar också det egna agerandet, särskilt i ljuset av att även svenska biståndsmedel har kanaliserats genom just dessa skatteparadis. År 2008 beslutade statliga Swedfund om investeringar på drygt 500 miljoner kronor. Det har visat sig att 20 % av dessa, 98 miljoner kronor, gått via skatteparadis som Brittiska Jungfruöarna och Caymanöarna där insynen är obefintlig och alla transaktioner hålls hemliga. Detta borde strida mot regeringens ambition att "sätta kvalitet och resultat i centrum" för utvecklingsarbetet. Swedfund International AB är ett statligt ägt bolag som arbetar med riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. De krav på resultat och effektivitet som ställs på övrigt bistånd ska självklart ställas också på Swedfunds verksamhet.

Att exempelvis investera i skatteparadis kan knappast stå i samklang med svensk politik för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Av Riksrevisionens kritik mot Swedfund framgår bl.a. att bolagets investeringar främst motiverats utifrån ett ekonomiskt perspektiv och att de förväntade utvecklingseffekterna ofta varit övergripande formulerade i investeringsbesluten. Det borde vara en självklarhet att utvecklingseffekterna måste vara styrande när man beslutar hur man ska använda biståndsmedel. Den norska regeringen har stoppat placering av norska biståndsmedel i skatteparadis. Vi anser att Sverige borde göra detsamma.

8. Migrationsströmmar, punkt 8 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Bodil Ceballos (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U14 yrkande 3.

Ställningstagande

I skrivelsen anger regeringen att den återbekräftar att alla politikområden, inom ramen för sina områdesspecifika målsättningar, ska söka vägar för att stärka det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling. Migrationspolitiken nämns specifikt som ett exempel på ett politikområde inom vilket konsekvenser för utvecklingsländer bör tas i beaktande på ett tydligt sätt.

Vi vill påstå att så inte görs när det gäller migrationspolitiken i EU och i Sverige. Särskilt vad gäller asylpolitiken prioriterar man i regeringens och EU:s satsningar återvändande och att sätta stopp för möjligheten att söka asyl på annat sätt än som kvotflykting. Enligt vårt sätt att se det strider det klart mot Sveriges PGU, som också ska genomsyra vårt arbete i EU.

Regeringen menar att remitteringar från migranter är en viktig del i utvecklingsarbetet och att diasporan är en betydelsefull länk mellan mottagarlandet och hemlandet. Trots detta utsågs 2009 till återvändandeåret av Sveriges regering, och många extramiljoner har anslagits för att skicka människor tillbaka till hemländer i krig eller till ekonomisk misär. Detta sker ibland trots att de redan har jobb eller familj i Sverige och därmed får uppehållstillstånd om de söker utanför landets gränser. Många gånger sker tvångsutvisningarna med hjälp av framförhandlade återtagandeavtal vars giltighet är omdiskuterade och tolkas olika. Det torde vara uppenbart att t.ex. Irak har svårt att ta emot och ge jobb till miljoner återvändare från grannländerna till att börja med utan att vi dessutom skickar tillbaka dem som nu befinner sig här, jobbar och skickar pengar hem till familjerna, detta förutom att många av dem fruktar för sina liv på grund av olika mot-sättningar i landet.

Att den gemensamma gränsbevakningsstyrkan Frontex personal ska få utbildning i asylrätt och mänskliga rättigheter kan inte köpa regeringen ett gott samvete. Frontex uppdrag är att helst stoppa människor redan innan de når EU. Dessutom får Frontex ständigt fler befogenheter utan att regeringen motsätter sig det.

9. Klimatförändringar och miljöpåverkan, punkt 9 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U12 yrkande 4 och 2009/10:U14 yrkande 4.

Ställningstagande

Miljöpolitik kräver internationell mobilisering och global solidaritet. Ansvaret för de kraftfulla åtgärder som klimatfrågan kräver läggs av den nuvarande regeringen på andra länder, på EU, på internationella organ och på den internationella marknaden. Men att miljöproblemen är globala betyder inte att de ska lösas av någon annan. En viktig insats vi kan göra i det globala miljösamarbetet är att vara ett föredöme på hemmaplan. Självklart måste vi också ta en del av det globala ansvaret. Västvärlden och Sverige har ett ansvar att gå före och finna samhällsmodeller som förenar välfärd med hållbart nyttjande av resurser.

Regeringen anger att den politiska överenskommelsen från FN:s klimatförhandlingar i Köpenhamn 2009 inte var tillräcklig för att uppnå målet om ett ambitiöst globalt och rättsligt bindande avtal eller för att begränsa uppvärmningen till två grader. Eftersom Sverige var ordförandeland i EU vid tiden för misslyckandena i Köpenhamn var den borgerliga regeringen medansvarig för utfallet. I skrivelsen säger regeringen: "Sverige ska fortsatt ha höga ambitioner och visa ledarskap samt verka för att EU arbetar i riktning mot dessa mål." Den borgerliga regeringen visade inte detta ledarskap när den hade möjlighet att göra skillnad under ordförandeskapet i EU. Det är tydligt att mycket hade kunnat göras bättre när det gäller ledarskapet inför och under mötet. Sverige hade goda förutsättningar att leda EU på ett sätt som hade kunnat bidra till ett starkt resultat vid COP 15 i Köpenhamn. Nu vet vi att mötet misslyckades och att EU tycks ha förlorat sin ledarroll i klimatfrågan. Det är svårförståeligt att Fredrik Reinfeldt redan från början valde att tona ned förväntningarna inför mötet i stället för att driva på. Ändå var det klimatet som Reinfeldt kanske talade allra högst om när ordförandeskapet inleddes. Strategin har därför i många stycken varit svårförståelig.

Nu krävs det att Sverige tillsammans med övriga EU-länder agerar kraftfullt för att det kommande klimattoppmötet i Mexiko inte resulterar i ett bakslag liknande det i Köpenhamn.

10. Konflikter och sviktande situationer, punkt 10 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:U12 yrkande 5 och 2009/10:U14 yrkande 5.

Ställningstagande

Konflikter och krig för med sig katastrofala följder för enskilda människor och utgör ett hinder för utveckling och kamp mot fattigdom. Fred och säkerhet är en förutsättning för utveckling samtidigt som utvecklingsarbetet bidrar till att stärka säkerheten.

Regeringen talar i många sammanhang om vikten av civil-militär samverkan i t.ex. Afghanistan. Samtidigt får den civil-militära sammanblandning som sker i Afghanistan kritik av både FN-organ och biståndsarbetare i olika sammanhang. Biståndsarbetare ses som parter i konflikten i stället för neutrala aktörer och blir till mål för talibanerna och andra våldsverkare. Sverige har gott anseende som biståndsgivare genom Svenska Afghantankommittén i synnerhet och bör värna den rollen. Regeringen har inte klarat av att leverera en bred strategi för Sveriges insatser i Afghanistan, trots tidigare krav på att en sådan skulle presenteras. Vi anser alltså att det finns behov av en sådan strategi.

Regeringen har beslutat att stödja EU:s utbildningsinsats i Uganda till stöd för den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor. Angående detta har den rödgröna oppositionen tidigare i riksdagens EU-nämnd gemensamt anmält en avvikande mening.

Regeringen tar inte upp det viktiga arbetet för nedrustning och icke-spridning i PGU-skrivelsen. Sverige har en lång och stolt tradition på området att förvalta, men regeringen förhåller sig alltför passiv. Nu, när många frågor gör att nedrustning och icke-spridning står högre än på länge på den internationella agendan, har Sverige en större möjlighet än på länge att få gehör för nedrustningsarbetet – om vi tar den chansen. Den borgerliga regeringen har tyvärr hittills inte gripit möjligheten. Vi har länge krävt konkreta åtgärder, exempelvis baserade på Blixkommissionens rekommendationer.

Den överväldigande delen av världens vapen säljs från rika länder, medan de flesta väpnade konflikterna pågår i fattiga länder. Vi ser behov av en ny krigsmaterielexportlagstiftning som ligger i fas med utvecklingen på området och som är samstämd med politiken för global utveckling. En försiktighetsprincip bör anges i samband med vapenexport som innebär att om det finns risk för en målkonflikt bör fattigdomsbekämpningen få företräde. Vi anser att en ny lagstiftning bör föregås av en ny utredning.

11. Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot, punkt 11 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:U218 och 2008/09:So385 yrkande 3.

Ställningstagande

Det krävs ett internationellt arbete för att förhindra att missbruket av antibiotika får sådana proportioner att vi omedvetet avskaffar ett av de viktigaste verktygen vi har inom vården. Frågan har tagits upp många gånger, men det görs alldeles för lite för att komma till rätta med överanvändningen av antibiotika runt om i världen. I dag börjar vi se konsekvenserna av vår brist på handling: resistent bakterier ökar i stadig takt. Forskare varnar för att om tio år är läget dramatiskt när det handlar just om resistensmönster hos olika bakterier.

Sverige måste snarast söka samverka med länder som har insett problemets vidd och lyfta fram frågan inom WHO än kraftigare. Läget kräver en gemensam internationell satsning på forskning. Alla som kan bidra måste bjudas in. Här finns det särskilda problemet att Taiwan, som har framstående forskning på detta område, på grund av maktpolitiska motsättningar mellan stora nationer inte tillåts samverka med andra länder ens för global hälsa. Riskerna med en ökande utbredning av antibiotikaresistens är så allvarliga att alla goda krafter måste frigöras för att hantera frågan.

Kunskapsläget bör stärkas världen över för användare och forskare av antibiotika så att vi närmar oss konsensus vad gäller användningen av antibiotika för att förhindra en resistensexlosion. All användning utanför vården måste ske med ytterst stor restriktivitet. Särskilt viktig är den globala satsningen på rent vatten i fattiga länder eftersom förutsättningarna för god hygien kanske är den viktigaste faktorn för att minska behovet av antibiotika inom vården.

12. Livsmedelskrisen, punkt 12 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:U14 yrkande 7.

Ställningstagande

En grundläggande faktor i jordbruksutvecklingen är att de som brukar marken också kan äga den. Landreformer behövs som ger småbrukare, i de flesta fall kvinnor, ägande- eller nyttjanderätten.

Odling av grödor för biobränsle utgör en möjlig källa till exportinkomster för jordbrukare i utvecklingsländer. Men trenden är numera att internationella biobränsleföretag köper upp jorden, och det finns exempel som visar att storskalig produktion lett till att människor tvingats flytta från sina marker. I dag odlas enorma arealer för stor produktion av biodrivmedel för export, t.ex. i afrikanska länder, där massiva projekt genomförs som finansieras med biståndsmedel.

EU har antagit ett mål om att 10 % av allt transportbränsle ska vara förnybart senast 2020. Bakom målet finns goda avsikter, att minska utsläppen av koldioxid genom mindre bensin och mer förnybara bränslen. Problemet är att EU vill fylla stora delar av målet med biobränslen som importerats från fattiga länder. Det är stor risk att det kan leda till att livsmedelskrisen förvärras.

Trots larmrapporter om ökad svält och brist på mark i fattiga länder utgör importerade biobränslen en hörnsten i regeringens transportpolitik. För att på allvar möta klimathotet krävs i stället en grundläggande omställning av hela transportsystemet. Så länge vägtrafiken ökar så ökar även utsläppen, och då räcker det inte med att bara byta bränsle. Vi måste i stället ta ett helhetsgrepp om problematiken och vidta åtgärder som minskar våra utsläpp av koldioxid utan att det blir de fattiga i utvecklingsländerna som får stå för notan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2009/10:129 Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling.

Följdmotionerna

2009/10:U12 av Urban Ahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordning och samverkan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förtryck.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekonomiskt utanförskap.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatförändringar och miljöpåverkan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konflikter och sviktande situationer.

2009/10:U13 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svensk utvecklingspolitik ska kopplas till genomförandet av millenniemålen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svensk utvecklingspolitik ska utgå från fattigdomsbekämpning, ett rättighetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att en samstämmig svensk politik för global utveckling måste inkludera skuldavskrivningar, minskad vapenhandel, reformering av de internationella finansiella institutiverna och rättvisa handelsregler.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en resultatredovisning av biståndet ska inkludera hela biståndsramen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mänskliga rättigheter i arbetslivet bör prioriteras i svensk utvecklingspolitik.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minst 10 % av svenskt bistånd öronmärks för SRHR-frågor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att medel från biståndsramen inte får placeras i skatteparadis.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de delar av Dacs regelverk som möjliggör att flyktingmottagande, utländska studenter och skuldavskrivningar kan finansieras med bistånd avskaffas.

2009/10:U14 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av avräkningar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förtryck.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om migrationsströmmar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatförändringar och miljöpåverkan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konflikter och sviktande situationer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om smittsamma sjukdomar och andra hälsohot.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om livsmedelskrisen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:U218 av Leif Pettersson och Kristina Zakrisson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen tydligt tar upp frågan om överutskrivning av antibiotika och behovet av ett internationellt arbete för att förebygga en explosion av resistenta bakterier.

2008/09:U237 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydliga krav på kontinuerlig utvärdering för att kunna uppvisa resultat vad gäller stärkande av demokrati och mänskliga rättigheter.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges politik för global utveckling (PGU), utifrån ett fattigdoms- och rättighetsperspektiv, i större utsträckning bör ges en central roll i alla politikområden.

2008/09:U322 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppmärksamma målkonflikterna i politik för global utveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att identifiera hungerskapande politik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att riktlinjerna för rätten till mat implementeras i alla FAO:s medlemsländer.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja hållbara jordbruk såväl här hemma som i internationella utvecklingsinsatser.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja framväxten av ett mångfasetterat och oberoende civilsamhälle i utvecklingsländer med bland annat biståndsmedel.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att respektera nationella utvecklingsstrategier.

2008/09:U349 av Urban Ahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om politiken för global utveckling, PGU.
74. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hälsa och utbildning under Afrikaavsnittet.
75. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett jämställt samhälle under Afrikaavsnittet.

2008/09:U360 av Rosita Runegrund och Désirée Pethrus Engström (båda kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en minskad klyfta mellan kvinnors och mäns tillgång till mark, krediter och produktionsmedel.

2008/09:So385 av Jan Lindholm m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett ökat internationellt samarbete på området.

2008/09:So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att lyfta fram frågan om aggressiv marknadsföring av alkohol som en utvecklingshämmande faktor inom ramen för FN:s arbete med utvecklingsfrågor.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:U202 av Hans Linde m.fl. (v):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för sitt utvecklings-samarbete bör utöka det politiska såväl som ekonomiska stödet till hbt-rörelsens arbete i Latinamerika.

2009/10:U204 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ökat politiskt och ekonomiskt självbestämmande ska vara en av de centrala utgångspunkterna för Sveriges utvecklingssamarbete med Afrika.

2009/10:U209 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en handlingsplan utifrån SRHR-policyn för hur frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska inkluderas i den samlade utrikespolitikens alla delar och i alla strategier rörande utveckling, konflikthantering, handel, demokrati och mänskliga rättigheter.

2009/10:U235 av Désirée Pethrus Engström (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i offentliga underlag ska redogöra för hur rättighets- och fattigdomsperspektiven från PGU (politiken för global utveckling) genomsyrar Sveriges handelspolitiska analys och offentliga handelspolitiska ställningstaganden.

2009/10:U263 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att varje politikområde måste bära sina egna kostnader.

2009/10:U273 av Hans Linde m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dagens två huvudmål för svenskt utvecklings-samarbete, fattigdomsbekämpning och ett rättighetsperspektiv, kompletteras med ett könsmaktsperspektiv.

2009/10:U276 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om politik för global utveckling (PGU).

2009/10:U340 av Urban Ahlin m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.2 Politik för hållbar global utveckling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.9 Ohälsa som hot mot utveckling.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.4 Kvinnors rättigheter.
65. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.2 Arbete, tillväxt och fackliga rättigheter.
66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.3 Utvecklings-samarbete och partnerskap.
86. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13 Latinamerika.
88. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.2 Chile.
92. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 13.6 Centralamerika.

2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU:s arbete med WTO och GATS, samt vid alla andra tillfällen när handelshinder diskuteras eller förhandlas, ska lyfta fram problemet med att aggressiv marknadsföring av alkohol är en kraftigt utvecklingshämmande faktor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för FN:s arbete med utvecklingsfrågor ska lyfta fram frågan om att aggressiv marknadsföring av alkohol är en utvecklingshämmande faktor.

2009/10:MJ403 av Jacob Johnson m.fl. (v):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inkludera principen om samstämmighet fullt ut i Sverige såväl som i EU.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 13

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Övriga yrkanden		
2008/09:U237	Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp)	3 och 4
2008/09:U322	Maria Wetterstrand m.fl. (mp)	1, 2, 4, 13, 20 och 21
2008/09:U349	Urban Ahlin m.fl. (s)	1, 74 och 75
2008/09:U360	Rosita Runegrund och Désirée Pethrus Engström (båda kd)	4
2008/09:So470	Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp)	12
2009/10:U202	Hans Linde m.fl. (v)	9
2009/10:U204	Hans Linde m.fl. (v)	1
2009/10:U209	Lars Ohly m.fl. (v)	1
2009/10:U235	Désirée Pethrus Engström (kd)	2
2009/10:U263	Dan Kihlström m.fl. (kd)	4
2009/10:U273	Hans Linde m.fl. (v)	6
2009/10:U276	Bodil Ceballos m.fl. (mp)	1
2009/10:U340	Urban Ahlin m.fl. (s)	3, 10, 30, 65, 66, 86, 88 och 92
2009/10:So233	Gunvor G Ericson m.fl. (mp)	3 och 4
2009/10:MJ403	Jacob Johnson m.fl. (v)	18